

MŪSŲ LIETUVA

NR 36 (1362) XXVI. 1974. RUGSĖJIS - SETEMBRO 5 D. 70 centavų
R. Juatindiba, 20 Caixa Postal 4421 - 01000 São Paulo, ESP. Tel. 273-0338

AR JAU TIKRAI LAISVAS SIMAS KUDIRKA?

Šeštadienio laidoje, rugpiūčio 31 d. Folha de Tarde ketvirtame puslapyje įsidėjo tokią žinutę:

Maskva. (AP, FT) Sovietų autoritetai išleido laisvėn lietuvių žveją Simą Kudirką. Jis buvo pasmerktas kaip krašto išdavikas, kadangi bandė pabėgti į Jungtines Valstybes.

Žinią suteikė bolševikų režimui nepritariaus mokslininkas fizikas Andriej Sacharov.

Savo ruožtu rusas rasytojas Vladimiras Maximov neseniai išemigravęs iš Rusijos Prancūzijoje, šaukėsi viso pasaulio užtarti SSS Rusijos politinius kalinius.

Kadangi tą žinutę perdavė dvi rimtos, pasaulinio masto žinių agentūros, tai greičiausiai yra teisinga. Bet visgi lauksim jos patvirtinimo iš lietuviško informacijų centro Naujorke

BRAZILIJA

Visoje Brazilijos teritorijoje pakelta naftos ir jos išdirbinių kaina. Todėl turės greitai laiku pakilti ir susiekimo bei maisto kainos.

Brazilijos geležinkelių ir vandens transportui pagerinti vyriausybė ryžosi išleisti dideles pinigų sumas.

Prez. Geisel pasakė ARENA partijos vadovybei, nors palaiptisniui grąžinti kraštui pilną demokratinę santvarką.

Sovietų naujasis ambasadorius Aleksandrovičius Žukovas pasakė, jog Rusija pageidaujanti eksportuoti savo naftą Brazilijon.

Pasaulyje

Meksika. Teroristai pagriebė Meksikos prezidento Echevarria uošvį, virš 80 metų senelį generolą Jose Guadalupe Zuno Hernandez. Už paleidimą reikalauja 20 milijonų pezų ir laisvės 10-čiai politinių kalinių. Prezidentas Echeverria viešai pasakė, jog su teroristais nesileisias į jokias derybas. Jau pasklido žinia, kad generolas esąs nužudytas, tačiau ta žinia dar nepatvirtinta.

Argentina. Smarkiai besiplečiantis terorizmas sukretė visus krašto gyventojus. Daugelis užsienio firmų uždaro savo įmones ir išvažiuoja. Tai yra didelis nuostolis kraštui, nes atiras vis daugiau ir daugiau bedarbių.

Bolivija. Buvo atsistatydinęs Bolivijos prezidentas generolas Banzer. Bet po penkių valandų pasitarimų su kariuomenės ir jį remiančių partijų vadais, jis atsiėmė savo atsistatydinimo raštą ir pasižadėjo valdyti „stiprią ranką“.

Kodėl taip padarei, Australija?

Kodėl smogei durklu į nugarą? — klausia pabaltiečiai

Iš Australijos mus pasiekė žinios, kad lietuviai apie nelemtą Australijos vyriausybės žygį patyrė rugpiūčio 3 dieną, kada ši žinia buvo paskelbta per radiją ir pradėta skelbti spaudoje. Tai buvo „Lyg perkūno trenksmas“ — rašo redakciniame rašinyje „Tėviškės Aidų“ redaktorius kun. Pranas Dauknys.

Tuoju buvo tariamasi, kas daryti. Didesnėse kolonijose buvo šaukiami susirinkimai. Melbourne įvykęs susirinkimas nutarė tuoju siųsti telegramas Australijos vyriausybei ir parlamentarams, kad būtų atšauktas veidmainiškas žygis.

Energingai siunčiami protestai

Ypatingai buvo aktyvūs Australijos Lietuvių bendruomenės vadovai. Melbourne apylinkės pirmininkas tuoju turėjo pokalbį su „The Age“ dienraščiu, ABC radiju. Australijos Lietuvių katalikų federacijos vadovai pasiuntė telegramas Australijos arkivyskupams, ministeriui pirmininkui, opozicijos lyderiui.

Buvo suplanuotas ir tuoju pradėtas vykdyti parašų rinkimas. Rugsėjo viduryje Australijos parlamentas susirenka pavasario sesijai. Jis prašomas paskelbti Baltų dieną. Visi pabaltiečiai raginami tą dieną gausiai važiuoti į šalies sostinę Canberą ir rinktis prie parlamento rūmų.

Geros valios australų reakcija

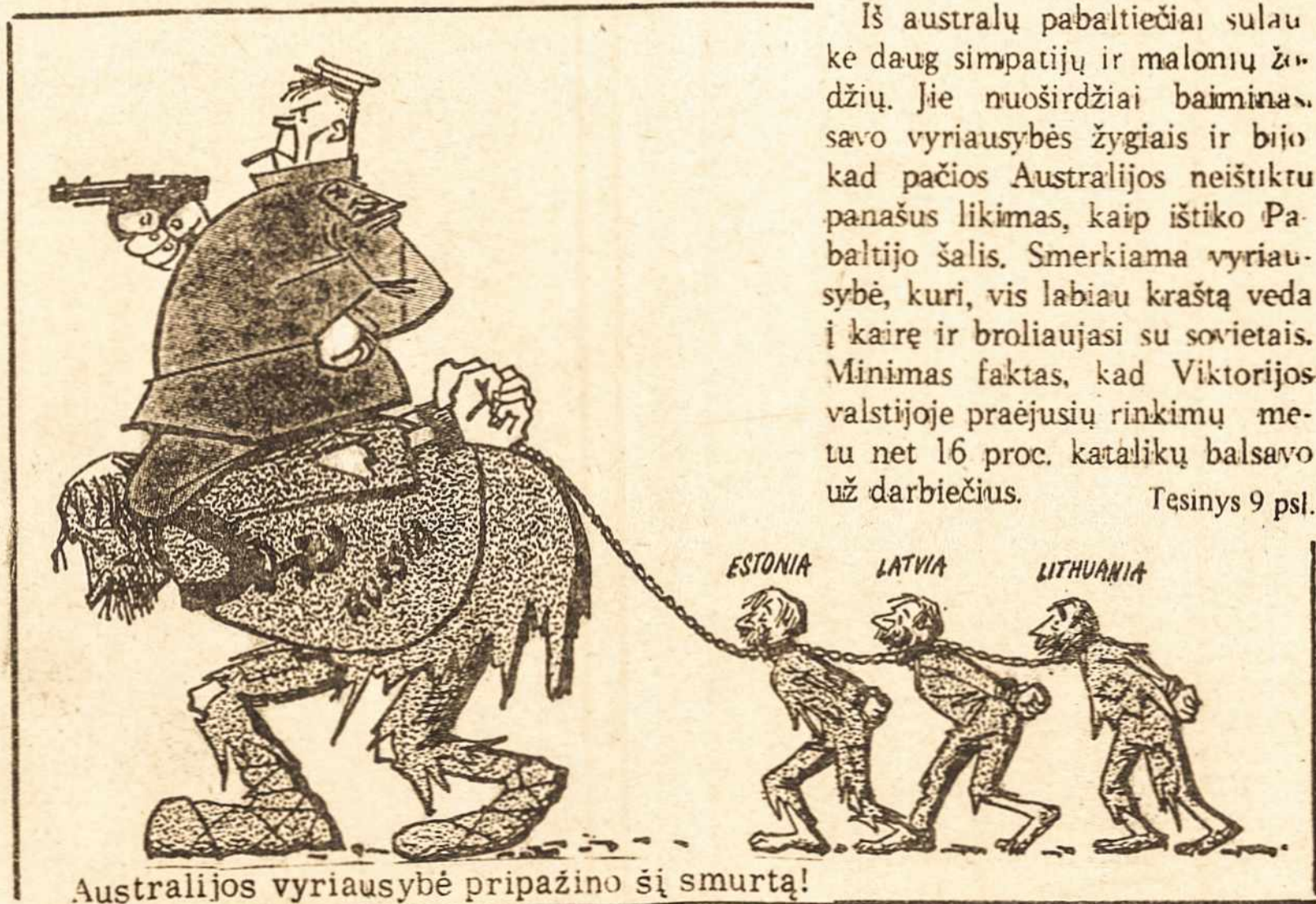
Visą savaitę Australijos dienraščiai straipsniais ir vedamaisiais minėjo Pabaltijį. Opozicijos lyderio Mr. Snedden vyriausybės žygio pasmerkimą paskelbė didžiama dienraščių. „The Herald“ vedamajame „Mūsų palaiminimas niekšiškam sandėriui“ raše apie darbiečių valdžios Baltų davimą, nors dar pokario metais ankstesnė darbiečių valdžia dešimtimis tūkstančių baltiečių priglaudė Australijoje, kai jų respublikos prie Baltijos jūros sovietų buvo užgrobtos ir nebuvo namų sugrįžimui.

Ar už tai gavai 30 sidabrinių?

„The Herald“ rugpiūčio 7 paskelbė Onos Jakutienės laišką „Durklas į nugarą. Kodėl taip padarei Australija? Kodėl smogei durklu į nugarą mano tolimai mylimai Lietuvai, pripažindama Baltijos valstybių inkorporavimą į Sovietų Sąjungą? Ar tu už tai gavai trisdešimt sidabrinių? Ar tai buvo visiškas sąžinės ir humaniško paradimas, kuo tarp išdidžiai giriesi? Mūsų laisvės ir nepriklausomybės paradimo vintelė priežastis yra brutalus mūsų didžiojo imperialistinio karmyno Sovietų Rusijos godumas. Žinai, kad ir tu taip pat turi didelį kaimyną, ir istorija kartoja si“.

Baiminasi kairiųjų valdžia

Iš australų pabaltiečiai sulaukė daug simpatijų ir malonių žodžių. Jie nuoširdžiai baiminasi savo vyriausybės žygiais ir bijo kad pačios Australijos neištiktų panašus likimas, kaip ištiko Pabaltijo šalis. Smerkiama vyriausybė, kuri, vis labiau kraštą veda į kairę ir broliaujasi su sovietais. Minimas faktas, kad Viktorijos valstijoje praėjusių rinkimų metu net 16 proc. katalikų balsavo už darbiečius. Tesinys 9 psl.

Australijos vyriausybė pripažino šį smurtą!

Iš Lietuvos teismo salės:

„CIA NE TEISMAS, O SUSIDOROJIMAS“

Vilniaus Aukščiausiasis Teismas 1974 m. nuo vasario 18 iki kovo 5 uždaramė posėdyje nagrinėjo S. Žukausko, A. Sakalausko, gyd. I. Rudaičio, V. Povilionio ir A. Mackevičiaus bylą. Jie visi buvo kaltinami 68 baudžiamojo kodekso straipsniu. Jie visi buvo nubauti įvairiomis bausmėmis (apie tai žiūrėk Eltos Nr 30).

S. Žukauskas gimęs 1950 m. Kauno Medicinos Instituto IV kurso studentas, komjaunolis, neblogai mokąs anglų, prancūzų ir vokiečių kalbas, nutestas 6 metams griežto režimo lageriu, konfiskuojant turtą.

S. Žukauskas prisipažino vadovavęs organizacijai, kurios tikslas buvęs šviestis, rinkti literatūrą. Jis norėjęs veikti tik tarybinio teisėtumo rėmuose, tačiau manęs, jog reikia taisyti valdžios padarytas klaidas. „Juk iš tiesų mūsų tautai padaryta didžiulė skriauda – išvežta 36,000 lietuvių“, – kalbėjo Žukauskas. Jis prisipažino platinęs literatūrą, kuri, jo nuomone, esanti ne antitarybinė, pavz., „S. Kudirkos teismo procesas“. Kriminalinius nusikaltimus neigė – religinių liaudies dirbinių jis nevojęs. Dėl rašomųjų mašinėlių Žukauskas sakėsi buvęs įsitikinęs, kad jos nurašytos – nuostolių niekam nepadaryta.

S. Žukausko baigiamoji kalba truko apie valandą. Jis sakėsi nesąs socialistinės santvarkos priešas, tačiau manęs, kad tarybų valdžia nesanti liaudies valdžia, nes ji atneša okupacijos keliu. 1918 metų revoliucija „Lietuvoje kilusi ne liaudies masėse, o buvusi paruošta Maskvoje ir iš ten Raudonosios armijos atnešta į Lietuvą kartu su Kapsuku ir Angariečiu. Jų valdžioje vyravo lenkai, rusai ir žydai, kurie su nepriklausomybės ištroškusia Lietuvos liaudimi neturėję nieko bendro. Lietuviai organizavę savanorių kariuomenę dėl to, kad išgintų iš Lietuvos naujus okupantus – bolševikus. Toliau Žukauskas paminėjo 1939

metų Ribbentropo-Molotovo pakta dėl Pabaltijo pasidalinimo. Taigi ir 1940 Tarybų valdžia Lietuvoje buvusi atnešta Raudonosios Armijos. Tiriamos revoliucijos ar revoliucinės situacijos Lietuvoje yra ne kas kita, kaip šlykštus melas. 1940 buvo vykdomi suėmimai ir trėmimai, o pokario metai dar baisesni: teroras, išbuožinami, „žaliukai“, „stribai“, masinės tremtys, pareikalavusios apie 300,000 žmonių aukų. O kur suėmimai, kalėjimai, lageriai, įvairios represijos, nekaltųjų šaudymas, „Stalino kultas.“ Po karo žmonės į Sibirą buvo vežami ne klasiniais, bet nacionaliniais motyvais. Dar ir dabar yra žmonių, neturinčių teisės grįžti į Tėvynę. Tai baisi žala Lietuvai. Iki šių dienų pasireiškia rusiškas šovinizmas, varoma nutautinimo politika. Rusams Lietuvoje suteikiamos kur kas geresnės sąlygos negu lietuviams. Rusų tautybės gyventojų didėjimas Lietuvoje aiškinamas darbininkų trūkumu, tuo tarpu Lietuvos gyventojai verbuojami į Kazachstaną ir kt. Tarybos Sąjungos vietas. Šitaip vykdoma kolonizacija. Rusijos imperija tebėra tautų kalėjimu. Visos pasaulio tautos kovoja už laisvę, visos pažangios jėgos jas palaiko. Tad kuo mes, lietuviai, blogesni už kitus? Žukauskas savo veiklos nelaiko nusikaltimu prieš liaudį ar tautą ir neprašo sušvelninti bausmę, o tik reikalauja jį paleisti. Jis kreipiasi į teismą:

– Čia ne teismas, o susidorojimas... Kodėl jis uždaras? Ar iš tikrųjų teismas bijo, kad iniršę žmonės jo nesudraskytų? Bijote jūs – „susirinkę dėl trūpinio aukso, gardaus valgio šaukšto“ (V. Kudirka)... Nors iš vardo esate lietuviai, tačiau neveltui liaudies išmintis sako: „savas šuo skaudžiau kanda...“ Žukauskas savo kalbą užbaigė Mykoloičio-Putino žodžiais: „Priešas mus spaudžia geležinėm rankom, tačiau brangiausias žodis – laisvė“ (ELTA)

KULTŪRINĖ GYVYBĖ IR KAIMAS

Ką tik išlydėjome iš S. Paulo Aušros kvarteta su akompaniste ir vadove, po sėkmingos koncertinės kelionės Pietų Amerikoje.

Tuo pačiu metu Anglijoje, Vokietijoje, Italijoje, Prancūzijoje ir kitur koncertuoja V. Verikaičio vadovaujamas choras AIDAS, keturios dešimtys mergaičių irgi iš Kanados, iš Hamiltono.

Paskutinių kelerių metų bėgyje, Čiurionio ansamblis ir „Grandinėle“ yra koncertavę Venecueloje, Kolombijoje ir Europoje. Su menine programa prieš porą metų lankėsi Lietuvos Vyčių ekskursija, o mūsų šokėjai 1972 m. yra bu-

vę, Š. Amerikoje, 1973 m. Argentinoje bei Urugvajuje, ir 1976 metais dalyvaus taut. šokių festivalyje Čikagoje.

Lietuvos kaime 20 kilometrų jau buvo tolimes kelias. Toli atrodė ir 120 km. tarp Kauno ir Vilniaus. Išsivijęs sąlygose turim progą daug toliau keliauti. Į „Aušros“ kvarteto koncertą pereita šeštadienį atvyko iš Rio de Janeiro, iš Porto Alėgre, nekalbant jau apie artimesnes vietas.

Bet kartais atrodo, jog mūsų žmonėms iš paties S. Paulo bairų iki koncertų salės yra toliau atvykti, negu menininkams nukeliauti į Europą, Australiją ar Pietų bei Šiaurinę Ameriką.

Gerbiamieji.

PLK Bendrijos Centro Valdybos posėdis, įvykęs 1974 m. birželio 21 d., Čikagoje, sprendė įvairius reikalus-lietuvių katalikų veikloje aktualius, kuriuos šiuo aplinkraščiu pristatome

1975-TIEJI YRA ŠVENTIEJI METAI

Pasaulio dėmesys ir viltys krypta į Šv. Metus. Šventumo ir išganymo dovanų stinga visiems pasaulio kontinentams. Lietuviams, kurių gimtąją žemę slegia ir religinį bei tautinį persekiojimą vykdo okupantas, ypatingai reikalinga Šv. Metų malonės, susikaupimo, ryžto. Prašome visus lietuvius katalikus pasiruošti ir tinkamai atžymėti Šv. Metus, prisitaikant prie įvairių kraštų sąlygų.

LIETUVIŲ EKSKURSIJA Į ROMA

Turėdami prieš akis: 1. Šventuosius Metus, 2. PLK Bendrijos seimą Romoje, 3. Šv. Kazimiero Kolegijos 25 m. sukaktį Romoje, organizuojame lietuvių ekskursiją į Romą. Ekskursiją organizuojame drauge su Lietuvių Kunigų Vienybe, kurios suvažiavimas taip pat įvyks Romoje. Dviejų savaičių ekskursija išskristų 1975 m. birželio 22 d. iš Amerikos ir per Olandiją, Belgiją, Vokietiją pasiektų Romą. Techninius kelionės reikalus tvarko kelionių agentūra „Vytis“ New Yorke, kuri vėliau paskelbs tvarkaraštį, kainoraštį ir kitą informaciją. PLK Bendrijos Centro V-ba atsiųs informacinį aplinkraštį.

PASAULIO LIETUVIŲ KATALIKŲ BENDRIJOS SEIMAS

PLK Bendrijos seimas įvyktų 1975 m. liepos 1 d. Romoje Šv. Kazimiero Kolegijos patalpose. Seimo programa bus pranešta vėliau, kai bus suderinta ekskursijos ir audiencijos pas Šv. Tėvą reikalai. Prašome lietuvius katalikus ir centrines organizacijas pradėti rūpintis, kas galėtų būti atskirų kraštų seimo atstovais, kurie dalyvaus PLK Bendrijos seime, Romoje

LIETUVIO VISUOMENININKŲ PREMIJA UŽ 1974 METUS

PLK Bendrija įsteigė kasmetinę visuomenininkų \$ 500 premiją, kurios mecenatas yra kun. dr. J. Prunskis. Jury komisijos premiją už 1972 m. paskyrė L. Šimučiu, Amerikoje; gi už 1973 m. paskyrė A. Grinienei, vak. Europoje. Siūlome 1974 m. premijai jury komisiją sudaryti Didž. Britanijoje arba Australijoje.

Priimkite nuoširdžius sveikinimus ir sėkmingos veiklos linkėjimus.

Pasaulio Lietuvių Katalikų Bendrijos
Centro Valdyba

Vysk. V. Brizgys
Titularis pirmininkas

Kazys Kleiva
Vykdomasis pirmininkas.
510 - 39 th Avenue
St. Petersburg Beach, Fla. 33706
U.S.A.

Taikaus lietuvių paieškojimas

PAVERTOJ LIETUVOJ

ANYKŠČIAI

Lietuvos TSR Sveikatos Apsaugos Ministrui
Kun. Petro Budriūno gyv.
Anykščiuose, Satalovo 8.

Pareiškimas

Kiek metų Anykščių miesto ligoninėje tikintiesiems ligoniams neleidžiama pasikviesti kunigo su Švč. Sakramentu. Į jų prašymus atsakoma įvairiai: „Dar ne silpnas“, „Jam jau nebereikia, o tik tau reikia“, „Nėra specialios patalpos“, „Parsivežęs namo, kiek norėsi, tiek galėsi kunigų pasikviesti“. Prašantieji apgandinėjami ir pajuokiami.

1973 spalio 7 Valentino Kovo motina iš Daujočių kaimo ir Juozo Grižo duktė iš Čekonių

PRAHOS PAVASARIO XIX tarptautiniame muzikos festivalyje dalyvavo atlikėjai ir kompozitoriai iš 54 valstybių. Jame labai sėkmingai dalyvavo ir Vilniaus operos pagrindinis tenoras Virgilijus Noreika.

— **Vlado Suchockio** — **Andronašos, kairiųjų pažūrų** žurnalisto ir rašytojo, 70 m. amžiaus sukaktis buvo prisiminta okukotosios Lietuvos spaudoje.

— **Laukinių žvėrių skaičius** Lietuvos miškuose yra toks: briedžiai — 9,250, taurieji elniai — 3,200, dėmėtieji elniai — 50, danieliai — 220, stirnos — 56,000, šernai — 17,00, vilkai — 100, lūšiai — 210, mangutai — 15,400, lapės — 14,600, pilkieji kiškiai — 219,000, baltieji kiškiai — 7,200, kiaunės — 8,100, voverys — 25,400, kandinės audinės — 470, ūdros — 2,400.

— **Okup Lietuvos kompozitoriai** 1953-1973 m. sukūrė 19 operų, iš kurių 17 buvo pastatytos Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Talino ir Rygos teatruose. Komp. V. Klova yra sukūręs 6 operas. Geriausia jų laikoma „Pilėnai“.

Žurnalistiką studijuojantieji Pedagoginio lituanistikos instituto I ir II kurso studentai, atsilankę į „Draugo“ redakciją. Žurnalistiką jiems dėsto kun. J. Prunskis.

NEPRILEIDŽIA KUNIGO NĖ PRIE MİRŠTANČIO LIGONIO

kaimo prašė vyr. gydytoją Šinkūną, kad leistų kunigui aplankyti jų silpnus ligonius, bet jis leidimo nedavė. Po kelių valandų Valentinas Kovas mirė. 1973 rugpiūčio 19 pats ligonis Donatas Česūnas iš Storių kaimo ir jo artimieji maldavo vyr. gydytojo leidimo, tačiau šis kunigui ateiti neleido. Ligonį lankymo metu pats gydytojas Šinkūnas kunigą iš palatos išvarė. 1973 liepos mėnesį kunigui neleido aplankyti Teklę Stasiulienę iš Viešintų, 1973 lapkričio 8 — Oną Bražiūnienę iš Stanislavos kaimo, 1973 lapkričio 19 — Emiliją Bagdonienę iš Elmininkų ir kt.

Spaudoje visada pabrėžiama, jog ligoninėse nedraudžiama atlikti religines apeigas, kurių prašo mirštantieji, ar sunkiai sergantieji. 1974 sausio 3 Anykščių rajono laikraštyje „Kolektyvinis Darbas“ P. Miščio straipsnyje „Tarybinis įstatymas ir religija“ rašoma: „Kulto tarnai gali aplankyti sergantį ligoninėje, kalinimo įstaigose ir namuose, jei to jis pageidauja“. 1973 lapkričio 30 „Tiesoje“, straipsnyje „Įstatymas ir religiniai kultai“ rašoma: „Draudimas netaikomas tų apeigų atlikimui, kurių prašo mirštantysis ar sunkiai sergantieji, esantys ligoninėse ar kalinimo vietose“. Tačiau Anykščių ligoninėje šis draudimas taikomas, nes neleidžiama kunigui aplankyti ligonio net tada, kai jis yra atskiroje palatoje. 1972 liepos 17 Petras Katinas ir Šukys, vienu du buvę palatoje, prašėsi kunigo, bet jų prašymas nebuvo išklaustas. Kai kviečiamas bandžiau ligonius aplankyti, gyd. Šinkūnas ligoninės kieme mane sulaikė ir įsakė grįžti atgal.

Prieš keletą metų šiuo reikalu kreipiausi pas buvusį Anykščių rajono Vykdomojo komite-

to pirmininko pavaduotoją K. Zuloną. Jis žadėjo padėti išsiaiškinti, tačiau teigiamų rezultatų nesulaukiau. 1972 rugsėjo 17 prašiau, kad šį tikintiesiems opų klausimą spręstų dabartinis Anykščių rajono Vykdomojo komiteto pirmininko pavaduotojas A. Baltrūnas. Jis sakėsi, kad žmonės jau nekartą pas jį kreipėsi ir žadėjo pasikalbėti su vyr. gydytoju. Atrodė, kad ši problema išsispręs, bet vėl kažkas pastojų kelią.

Du kartu Anykščių parapijos klebonas apie minėtus trukdymus Anykščių ligoninėje buvo pranešęs Sveikatos Apsaugos Ministerijos Profilaktikos skyriui. Be to, patys ligonių artimieji yra kreipęsi telegramomis į Sveikatos Apsaugos Ministeriją prašydami leidimo. Apie sunkumus ligonių dvasiniu reikalu informuotas ir Panevėžio vyskupas, o per jį ir Religijų reikalų tarybos įgaliotinis.

1974 sausio 9 buvau iškvieštas Anykščių vykdomojo komiteto pirmininko pavaduotojo A. Baltrūno, kuris mane raštu įspėjo, kad 1973 gruodžio 25 suteikiau ligonių patepimo sakramentą Julijui Vitkevičiui iš Legėdžių kaimo be ligoninės administracijos leidimo. Pas šį ligonį buvau tik apie 3 minutes prieš pat jo mirtį. Be to, Vitkevičienė man pasakė, kad vyr. gydytojas nespėjo surasti, o vyras labai silpnas. Žinoma, vyr. gydytojas Šinkūnas ir Vitkevičiui būtų neleidęs, kaip neleido 1974 sausio 15 Domui Šiliniui iš Viešintų, o 1974 sausio 29 — Liudvikai Meškauskienei iš Anykščių vienkiamio, 1974 vasario 4 — Monikai Ušackienei iš Anykščių ir kt.

Tęsinys 9 psl

Züricho lietuviškų tautodailininkų grupės dalis šoka Grandinė

— **Lietuvių liaudies meno** rinkinių — raštų serijoje išėjo naujas tomas — **Drabužiai**, 347 psl. Knygą paruošė J. Balčikonis, S. Bernotienė, K. Kairiukštytė - Galaunienė, A. Mikėnaitė, o taip pat dailininkai — A. Armalas, V. Bačėnas. Knygoje atspausdintos 556 liet. drabužių iliustracijos.

OPTIMIZACIJOS PROBLEMAS kieto deformuojančio kūno mechanikoje nagrinėjo Vilniuje įvykusi sąjunginė konferencija, kurią surengė Vilniaus inžinerinis statybos institutas ir maskvinės mokslų akademijos mechanikos problemų institutas. Konferencijoje padaryta apie 100 pranešimų, kurių 20 buvo paruošę Lietuvos mokslininkai. Konferencija susilaukė svečių iš R. Vokietijos, Lenkijos, Vengrijos ir Bulgarijos.

V. Kst.

ŽEMAITĖS LITERATŪRINĖ PREMIJA laimėjo Algimantas Zurbas už apsakymų rinkinį „Keistuolių miestas“. Šią premiją kasmet skiria Žemaitės vardo kolchozas Kelmės rajone už geriausius literatūros kūrinius kaimo tematika.

LIETUVOS ISTORIJOS-ETNOGRAFIJOS muzėjus Vilniuje išleido Stasės Bernotienės 278 psl. studiją „Lietuvių liaudies moterų drabužiai XVIII a. pabaigoje — XX a. pradžioje“. Leidinio dalininkė — R. Verygaitė. Pateikiami pavyzdžiai skaitytojus supažindina su minėto laikotarpio augštaičių, žemaičių, klaidiečių, kapsių ir zanavykių bei dzūkių išieginų drabužių pavyzdžiais.

PROF. STASYS UŠINSKAS, monumentaliosios tapybos ir vitražo pradininkas, mirė Kaune birželio 12 d., sulaukęs 68 metų amžiaus. Velionis 1925-29 m. studijavo tapybą Kauno meno mokykloje pas J. Vienožinskį. Vėliau studijas gilino Paryžiaus taikomosios dailės mokykloje ir pas žymiuosius dailininkus. Grįžęs į Kauną, nuo 1935 m. vadovavo dekoratyvinės tapybos studijai Kauno meno mokykloje, pokario metais — monumentaliosios tapybos ir vitražo studijai Kauno taikomosios ir dekoratyvinės dailės institute, dėstė piešimą Kauno politechnikos instituto architektūros fakultete. Nekrologuose pabrėžiama, kad S. Ušinsko ir jo mokinių dėka lietuviškasis vitražas šandien yra susilaukęs plataus pripažinimo ne tik Lietuvoje, bet ir už jos ribų. Jo sukurti vitražai puošia daug pastatų: „Studentai praktikoje“ — Kauno politechnikos institutą, „Jūratė ir Kastytis“ — Kauno kavinę „Jūratė“, „Ukrainiečių šokiai“ — vieną Poltavos restoraną, kiti jo darbai — Maskvos „Pamiro“ ir „Jakoro“ kino teatrus. Aukso medalius velionis yra laimėjęs 1937 m. Paryžiaus ir 1939 m. Niujorko tarptautinėse parodose, respublikinę premiją — 1972 m. Nemaži jo nuopelnai yra ir lietuviškai scenografijai. Palaidotas Romainių kapinėse.

Priešėimos židinio

STEBUKLINGAS GRYNŲ VANDENS ŠAUKŠTUKAS

Sešiametė Liucytė – tikras tėvų siaubas. Tai gyvas atvirų nervų kamuoliukas. O kartais kad padūksta... nesakysiu toliau.

Galit įsivaizduot, koks buvo vargsės motinos gyvenimas šalia tos kibirkšties, ne mergaitės...

Nebeišmanydama, kas bedaryti, kaip su ja besielgti, pagaliau motina nusivedė ją pas gydytoją. Tas greit ją ištyrė ir palengvėle išsiteravo dukrytę ir motiną. Tada pasakė:

– Supratau, kas per liga. Mergytė yra tikras ligonis ir todėl nestengia susivaldyti. Duosiu jai raminančių vaistų. Tie jai padės ir ji greit išgys.

Parašė receptą ir, duodamas jį mergaitei sako:

– Štai, mergyt, kai tu pasijusi besupykstanti, paprašyk mamos įlašinti į stiklą vandens 25 lašus šitų vaistų. Juos gerti išėik į kitą kambarį, kur tavęs niekas netrukdytų. Gerk pamažėle, užsimerkusi, ir nesiskubink grįžti pas mamą. Suskaičiuok iki 50, ar palengvėle sukalbėk vieną „Sveika Marija.“ Tada gali grįžti pas mamą ir jausies visai rami.

Labiausiai patenkintos, mama

ir dukrytė nubėgo vaistinėn, gavo vaistų ir rūpestingai darė, kaip gydytojas įsakė. Neilgai trukus mergytė tapo nebe tokia nervinga, o ir motina daug kantresnė. Pagaliau, vaistams pasibaigus, motina nuėjo vaistinėn dar vieną buteliuką nupirkti. Negalėdama pati išskaityti sukrevezuoto daktaro recepto, paklausė vaistininko, kas čia esą per vaistai.

Šyptelėjo vaistininkas ir pasakė: „*Agua simplex*“ – paprastas vandenėlis“.

-o-o-o-o-o-

Kaip galėjo paprastas vanduo pagydyti Liucytės nervingumą? Labai paprastai:

Pirma, mergaitė patikėjo gydytojui, kad tie vaistai jai padės suvaldyti nervus. Ji pasijuto pajėgi jau prieš pradėdama imti vaistus.

Antra, gydytojas įsakė imti vaistus kitame kambaryje ir jame kiek užtrukti. Pabūdama viena pati, patylėdama, nebematydama savo pykčio šaltinio mamos, ji lengviau ir greičiau apsimirino. Todėl yra geras štai šis kasdienis receptas visoms nervingoms motinoms, o tik dukterims:

Kai tik imi pajusti esanti nervinga, skaičiuok iki penkių de-

šimčių, ar lėtai kalbėk vieną „Sveika Marija,“ (Jei tos nepakaktų, pridėk dar vieną)

Galima pasinaudot ir anksčiau duotu patarimu: kartok ir kartoki sau pačiai: Esu rami, rami, rami, rami. Esu rami ramiausia..

Marija Franča

KAS YRA ALCOHOLICS ANONIMOUS?

Alkoholizmas yra liga. Šiandien medicina tuo neabejoja. Jei nori sužinoti ar sergi ta liga, atsakyk nuoširdžiai ir neapgaudinėdamas savęs į šiuos klausimus:

1. Ar praleidinėjai darbą dėl gėrimo?
2. Ar gėrimas griaua tavo šeimos gyvenimą?
3. Ar geri todėl, kad tau nedrąsu būti su kitais žmonėmis?
4. Ar gėrimas kenkia tavo geram vardui?
5. Ar bet kada po gėrimo jautei sąžinės griaužimą?
6. Ar atsidūrei dėl gėrimo finansiniuose sunkumuose?
7. Ar gerdamas nebekreipi dėmesio nei su kuo geri, nei kur geri?
8. Ar dėl gėrimo imi nebesirūpinti šeimos gerbūviu?
9. Ar tavo noras (ambicija) ką nors atsiekti, padaryti, sumažėjo nuo to laiko, kai ėmei gerti?
10. Ar trokšti gėrimo tam tikru metu kasdien?

11. Ar nori išgerti sekanti rytą?
12. Ar gėrimas pakeitė ir sutrikdė tavo miegojimo įpročius?
13. Ar tavo darbštumas sumenkė dėl gėrimo?
14. Ar gėrimas pasidaro kartais toks kad dėl jo gali prarasti savo darbą?
15. Ar geri todėl, kad užmirštum rūpesčius, baimę bei nemalonumus?
16. Ar geri vienas?
17. Ar bet kada buvai pasigėręs taip, kad nebeatsimeni nieko?
18. Ar kada nors dėl gėrimo ieškojai pagalbos pas gydytoją?
19. Ar geri, kad sustiprintum savim pasitikėjimą (t.y. „ant drąsos“)?
20. Ar buvai kada nors paguldytas ligoninėn dėl gėrimo?

Jeigu atsakei taip į bet kurį vieną iš šių klausimų – tau yra pavojus tapti alkoholiku.

Jeigu atsakei taip į bet kuriuos du klausimus – galimas dalykas, kad jau esi alkoholikas.

Jeigu atsakei taip į tris ar daugiau iš šių klausimų – tikrai esi alkoholikas. (Šie klausimai yra naudojami John Hopkins University Hospital, Baltimore, Md., USA, vienos garsiausių ligoninių visam pasaulyje, norint nustatyti, ar ligonis yra alkoholikas).

Alkoholizmas lietuvių visuomenėje dar menkai suprantamas. Mūsų tarpe manoma, kad alkoholikas tai ištižėlis, silpnavalis, menkavertis. Iš tiesu, tačiau, alkoholikas yra ligonis, nes alkoholizmas tėra tokia pat liga kaip džiova, cukraligė, skrandžio žaizdos, reumatizmas ir kt. Alkoholizmas yra ir fizinė liga (kai kurie žmonės alkoholiui yra alergiški), ir dvasinė liga. (žmogus netenka galios kontroliuoti Tęsinys 9 psl.

Z. Daugvainienė

GYVENIMO SAULĖLYDIS

Ar tikrai žmogus gali pozityviai priimti senatvę? Taip, tikrai gali, bet nepakanka vien tik sutikti su šiuo neišvengiamu faktu, jį reikia priimti drąsiai ir atvirai. Jeigu žmonės žinotų vertybes ir turtingas galimybes, kurias tik subrendęs amžius gali teikti, tai ne pasyviai kęstų šį neišvengiamumą, bet aktyviai ir noriai žengtų per tuos vartus, kurie veda į tikrą žmogaus dvasinę pilnatvę. Pažvelgus į kiekvieną seną žmogų tuoj pat galima pasakyti, ar jis yra susitaikęs su senatvės dalia ar ne. Jei taip – jame aiškiai atsispindi ramumas ir savitvarda, jei ne – jo vidinis neramumas, jo irzlumas, jo skundai dėl smulkmenų parodo jo nesugebėjimą suprasti ir įvertinti esamos padėties t.y. senatvės.

Antra, reikia išmokti atsipalaiduoti nuo daug ko. Jaunystėje ir subrendimo amžiuje paprastai žmogus yra giliai paskendęs savo darbo, savo šeimos bei savo turto reikaluose ir nepajėgia gyventi nuo to atsipalaidavęs. Ir tik atėjus senatvei jis pajėgia į visa tai pažiūrėti iš naujos perspektyvos ir nuo viso to veržimosi pirmyn atsisakyti. Ši plati perspektyva teikia galimybę pažvelgti į tikrąją visko prasmę, į gyvenimo prasmę, į meilę, į laiką, į Dievą, į amžinybę. Tai leidžia žmogui pamatyti tikrąją daiktų vertę be įsiterpimo egoistinių asmeniškų interesų ir įvairių įtarinėjimų, kurie ankstyvesniaisiais metais užtemdydavo jo pažiūras. Trumpai sakant, žmogus išgija išminties, kurios negausi iš jokių knygų ar mokslininkų: vien tik nuolatinis viso gyvenimo augimo ir subrendimo procesas duoda tą širdies išmintį. Tylus gerumas, išmintingas pakantumas ir ramybė sen-

zmogaus gali būti tikra palaima savo aplinkai. Jei vyresnio amžiaus žmogui pavyksta pasiekti šį atsipalaidavimą, tai ir jaunieji nuo jo greit nenutols, nes nebijos jo subjektyvių ir savanaudiškų ambicijų. Toks žmogus, atradęs savo naują aš, paprastai būna vertinamas visu, ypač turinčių mažiau gyvenimiškos išminties: jie noriai klausosi ir ieško tos tikrosios išminties, gerumo ir rimties padiktuotų patarimų.

Labai didelė problema senstančiam žmogui yra vienatvė: buvusieji draugai išmiršta vienas po kito, vaikai palieka namus ir susikuria savus gyvenimus. Ir juo daugiau žmogus sensta, juo sunkiau jam susirasti naujų draugų, o jeigu bandydamas prie ko nors priartėti tampa atstumtas, jam tuoj kyla abejonė savo paties vertingumu ir naudingumu: jis pamažu ima šalintis nuo kitų ir karti vienatvė ima žiūrėti į jo dienas ir naktis. Senstantis žmogus neturėtų taip lengvai rezignuoti, o turėtų stengtis būti arti kitų, palaikyti ryšius su žmonėmis ir nenuleist rankų jėskant naujų pažinčių ir naujų draugų. Reiktų nevengt dažnai aplankyti kitus senesnius žmones, kurie taip pat yra vieniši, domėtis jų nedaugia, nes dažnai geriausias būdas nugalėti savo sunkumus yra rūpinimasis kitais. Padėdamas ir pagelbėdamas kitiems, kad ir menkais dalykėliais, senas žmogus gali dažnai būti vienas, bet gali niekad nesijauti vienišas. Vienatvės patirtis nebūtinai turi būti negatyvi patirtis. Vienatvė gali tapti palaima, nes galbūt tik ji viena yra pajėgi priversti žmogų nusiimti per visą gyvenimą dėvėtą kaukę ir pamatyti tikrą save.

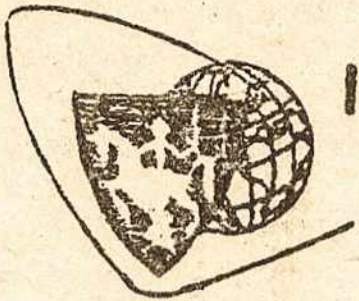
Vienas iš pačių didžiausių pavojų senstančiam žmogui, tai galimybė prarasti gyvenimo prasmę. Juk ateis diena, kai jis netiks ir bus nereikalingas savo darbovietėje, bus nereikalingas net savo šeimo-

je, ir net savo bendruomenėje. Jausdamas silpnėjimą savo fizinio pajėgumo žmogus ima baimintis, kad jis taps ne tik nenorimas, nereikalingas, bet gal net našta kitiems. Ypatingai žmonės gyvenę labai aktyvų gyvenimą, kurie yra siekę didelių dalykų, kurių gyvenimas buvo pilnas didelių darbų ir planų pajunta tikrą terorą priartėjus senatvei. Dageis tokių žmonių tampa neurotikais, įgyja įvairių psichologinių svyravimų dėlto, kad senatvė užkerta kelią jų didelėms ambicijoms ir prieš akis atsistoja tik beprasmybė ir tuštuma. Tada net mintis apie savizudybę ne vienam ateina į galvą.

Žmogus, netekęs gyvenimo prasmės, net ir jauną žmogus, jaučia vidinę tuštumą, jo protinis pajėgumas ir dvasinė sveikata atsiduria dideliame pavojuje. Kaip didelė ši problema mūsų laikais matome visur: nuobodulys, „savaitgalių neurozė“, alkoholizmas, jaunimo pakrikimas, pensininkų ir artėjančių prie to amžiaus žmonių vidinė krizė... Ir tikroji priežastis visų šių negerovių yra nesugebėjimas surasti prasmės savo egzistencijai.

Į klausimą: kas yra gyvenimo prasmė, kiekvienas turi rasti pats sau savo asmenišką atsakymą. François Mauriac, didysis francūzu rašytojas, miręs 1970 m. turėdamas 84 metus amžiaus prieš mirtį taip rašė:

„Aš tikiu, kaip kad ir vaikas būdamas tikėjau, kad gyvenimas turi prasmę, turi kryptį, turi vertę. Tikiu, kad nė vienas kentėjimas veltui nenuveina ir tikiu, kad viso gyvenimo ir viso pasaulio paslaptis ir prasmė randama tame viename trumpame sakinėje, įrašytame šv. Jono evangelijoje – Dievas yra Meilė.“

III PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO KONGRESAS

TERCEIRO CONGRESSO MUNDIAL DA JUVENTUDE

LITUANA

Rua das Giestas, 927-9 - Vila Bela - 03147 São Paulo, SP

- Tel (011) 63-5723, 274-0934

STUDIŲ SAVAITĖS KOMISIJA SMULKIAI NUMATO VEIKLA

Studijų savaitės komisija, savo posėdyje rugpjūčio 25 Jaunimo namuose, išdirbo smulkų veiklos planą, pasidalindama dar į mažesnes komisijas po 4-5 narius.

KOMISIJS. Studijų savaitės komisija, veikianti nuo 1973 XI 15, šių metų vasario gale pasidalino į techninę ir akademinę komisiją. Dabar nutarta darbais pasidalinti šiuo būdu:

TECHNINĖ komisija rūpinasi vieta ir ūkiniais klausimais, taip pat ir dalyvių registracija. Vieta, kaip atrodo, bus Itaicí vietovės Vila Kostka, Indaiatubos miestelyje, prie Campinas.

AKADEMINĖ komisija atliks šiuos darbus:

1) Numatys galutinę studijų savaitės akademinę programą: pokalbių, svarstybių ir pranešimų temas.

2) Paruoš pranešimus apie akademinę programą.

2) Paruoš svarstysimų klausimų bibliografiją.

VAKARINIŲ programų komisija rūpinasi sausio 1-6 studijų savaitės

meninėmis ir pramoginėmis programomis, kurios įvyks vakare.

ATSTOVŲ komisija paruoš Brazilijos atstovus tinkamai dalyvauti studijų savaitėje. Nuo dabar ši komisija kviečia Brazilijos jaunimą įsirašyti kandidatais į šio krašto atstovus, pagal šią tvarką:

1) Ši komisija padės išrinkti Brazilijos atstovus stud. savaitei.

2) Ši komisija rūpinsis, kad kandidatai į atstovus ruoštųsi iš anksto.

3) Kandidatais į atstovus gali būti jaunimas, kuris iki Kongreso pradžios bus sulaukęs 18 metų amžiaus.

4) Kandidatai turėtų mokėti kalbėti, rašyti ir skaityti lietuviškai.

5) Kandidatai studijų savaitei galės ruošti lietuvių kalbos bei kultūros pamokose, paskaitose, kuriomis rūpinsis ši komisija.

6) Kandidatų skaičius neturi ribos: gali įsirašyti, kas nori. Bet kadangi atstovų skaičius ribotas, prieš Kongresą ar kongreso metu iš kandidatų reikės išrinkti atstovus.

(Vėliau šiame puslapyje ir atskirai bus pateiktas kandidatų į atstovus registracijos lapas).

- Stud. savaitės komisija.

BALTIJOS PAJŪRIU

Baltijos pajūrio ruožas yra toje vietoje, kur Nemunas įteka į Kursių marias ir tęsiasi iki Šventosios uosto. Baltijos pakrantės yra lėkštos. Smėlis labai purus, ir jame galima rasti gintaro gabaliukų.

Lietuvos pajūrio vietovės yra šios: Nida, Juodkrantė, Smiltynė, Koppalis, Klaipėda, Palanga ir Šventoji. Visos vietovės, išskyrus Klaipėdą, yra vasarvietės ir žvejų kaimai.

Vasarvietės pasižymi savo grožiu. Nidoje yra labai aukštos smėlio kopos, kurios nuolat keičiasi. Ji dažnai buvo vadinama „Lietuvos Sachara“. Šitos lekiančios kopos užpustė Naglių ir Kartalonių kaimus 18-me amžiuje. Juodkrantė pasižymi gintaro kasyklomis. Prie Juodkrantės gyvena plačiaragių briedžių. Niekur Europoje tokių briedžių nėra. Smiltynė ir Koppalis yra labai gražios vasarvietės.

Klaipėda yra didžiausias uostas Lietuvoje. Per Klaipėdos uostą Lietuva galėjo susisiekti su visu

pasauliu jūrų keliais. Klaipėda ir vienas seniausių miestų Rasiiniai istoriškai saltiniai Klaipėda mini XIII amžiuje. Jos praeitis yra labai įdomi. 1923 m. sausio mėn. 15 dieną lietuviai sukilėliai atgavo Klaipėdos kraštą iš vokiečių Lietuvos. Mano mamytė yra gimusi ir augusi Klaipėdoje; ji dažnai mums pasakodavo apie Lietuvos pajūrį. Kai mamos tėvelis grįždavo iš darbo, jis kartu su šeima išplaukdavo garlaiviu į Neringą, Smiltynę. Jie praleisdavo keletą malonių valandų prie Baltijos jūros.

Vasarą mamytė važiuodavo į Palangą. Palangoj tebėra dar grafo Tiškevičiaus statyti rūmai ir įdomus jūros tiltas.

12 km. į šiaurę nuo Palangos yra Šventoji. Šventoji yra nedidelis uostas. Šventosios uostą nuolat užneša smėlis iš jūros. Apylinkės gyventojai verčiasi žvejyba.

Vita Šerelytė -
Ausros Vartai

(Tėviškės žiburiai)

Niekas nesuprato angliškos komandos

Pavergtųjų tautų skautų ir skaučių stovykla Š. Amerikoje

1974 m. birželio 29 d. — liepos 7 d. Lakewood, N.J., įvyko pavergtųjų tautų skautų stovykla. Iš skirtingų Šiaurės Amerikos kampų susažavo skautai ir skautės, estų, latvių, lenkų, lietuvių, ukrainiečių ir vengrų tautybės apie 150 jaunuolių 13-16 metų amžiaus. Jie sudarė „Unity 74“ ir praleido 10 dienų draugystės nuotakoje.

Kėli faktoriai skyrė šią stovyklą nuo visų kitų skautų stovyklų. Vienas svarbesnių buvo kalba. „Unity 74“ stovyklos oficialioji kalba buvo anglų. Galėtume į tai nekreipti dėmesio, nes mūsų stovyklose anglų kalba yra vartojama gal net daugiau nei lietuvių kalba (problema bendra visoms tautybėms). Bet keli įvykiai nustebino visus. Pirmąją dieną, kai prie vėliavos buvo duotos komandos angliškai, niekas nepajudėjo, nes visi buvo įpratę jas gauti sava kalba. Komanduojuant angliškai, nesuprato ką tai reiškia. Per tas 19 dienų pastebėjome, kad kai stovyklautojui reikėdavo ką nors greitai pranešti, jis visada kreipdavosi sava kalba. Ir tarp kiekvienos tautybės stovyklautojų aidėdavo tos tautos kalba, nes kiekvienas stengėsi kuo daugiau ir kuo geriau atstovauti savo kraštui. Kalba buvo stiprinantis ryšys vienos tautybės stovyklautojų tarpe.

Paruoštoji programa sudarė kiekvienai tautybei progą supažindinti kitus stovyklautojus su savo kraštu, kalba ir papročiais. Kiekviena diena buvo skirta vis kitai tautybei. Tą dieną skautai ir skautės gamindavo savo krašto patiekalus ir pasirodydavo su dviejų valandų programa. Vakarė šią tautybę surengdavo laužą, kurių temos buvo skirtingos. Lietuvių diena, stovyklos nuomone, buvo viena įdomiausių. Stočių būdu lietuviai skautai ir skautės supažindino

kitus stovyklautojus su savo muzika, aktorais, istorija, geografija, papročiais. Stovyklautojai buvo paskirstyti į kelias grupes. Kiekviena grupė apėjo visas šešias stotis ir kelionės būdu susipažino su pagrindiniais lietuvių tautos bruožais. Lietuviai baigė savo programą tautiniais šokiais ir dainomis. Stovyklautojam susidomėjus, buvo net kitataučiai išmokyti šokio „Kalvelis“ ir liaudies dainos „Ant kalno gluosnys“.

Stovyklos vakarai buvo gal įdomiausias dienų dalys. Kiekvienas vakaras turėjo savo temą. Pvz. tautinių šokių vakaras, dainų vakaras. Programos vykdavo prie laužų. Kiekvienas laužas buvo surengtas atskiros tautybės, bet kiekviena tautybė pasirodydavo su sau būdingais dalykais.

Išvažiuodami vadovai ir stovyklautojai kartu nutarėme, kad stovyklos tikslas buvo pasiektas. Labai paprastos pastabos mums tai įrodė. Kiekvienas stovyklautojas, kuris atvyko į stovyklą, mokėdamas dvi kalbas, būtent anglų ir savo gimtąją kalbą, išvažiuo mokėdamas atpažinti bent penkias kitas kalbas. Kiekvienas jaunuolis išsivežė su savim dalį Estijos, Latvijos, Lenkijos, Lietuvos, Ukrainos ir Vengrijos. Kiekvienas stovyklautojas išvažiuo su stipresne tautine pareiga.

Visos šios pastabos ir įvykiai parodo, kad mūsų jaunieji jautėsi labai artimi vienas kitam ir dešimties dienų laikotarpyje norėjo sudaryti ryšį, kuris ateityje stiprės. Ši stovykla įrodė vadovams, stovyklautojams ir visuomenei, kad mes galim ir turim dirbti kartu bei suprasti vienas kitą, jeigu norim įvykdyti tą didelę pareigą mes ir visos sekančios kartos iš eivijoje: išlikti savo tautos žmone mis' n. vyr. sklt. Rasa Lukoševičiūtė

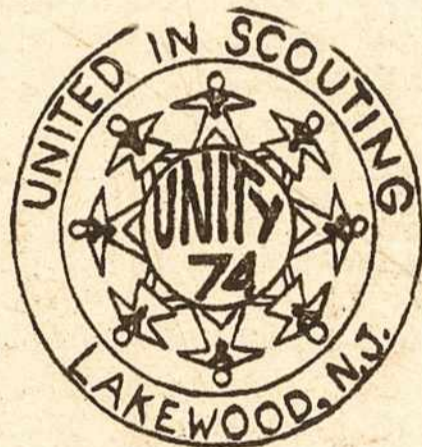
PAVERGTŲJŲ TAUTŲ SKAUTŲ STOVYKLA

Lietuvių reprezentaciniai vienetai yra sudaryti iš New Yorko, Washingtono, Elizabetho ir Philadelphiajos.

Skaučių reprezentacinėje 'Vorai' skiltyje dalyvauja: Rasa Bobelytė, Nida Bačkaitytė, Vida Bendžiūtė, Aldona Bulotaitė, Jolita Gudaitytė, Audronė Katinaitė, Alė Kvedaraitė, Debra Didžbalytė, s. Gilanda Matonienė, Rasa Vilgalytė ir Audra Aleknaitė.

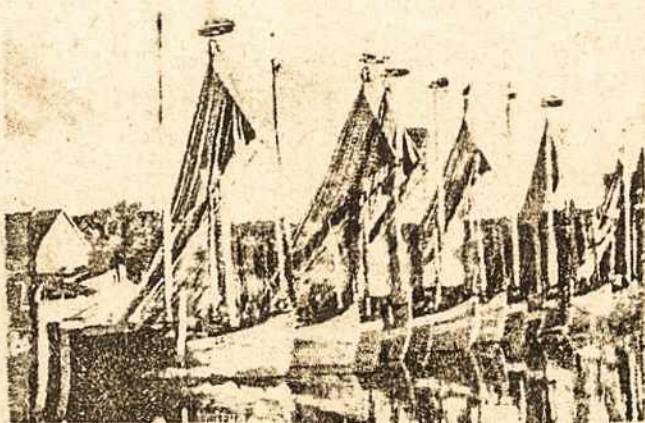
Skautų reprezentacinėje 'Sakalai' skiltyje dalyvauja: Rytas Vilgalys, Lucius Strazdis, Tomas Lora, Algimantas Liobis, Vytas Rubonis, Algis Brazinskas, Andrius Danta, Vytas Surdėnas, Kęstutis Mašalaitis, ir s. Kazys Matonis.

Lietuvos pajūrio žvejų laivai

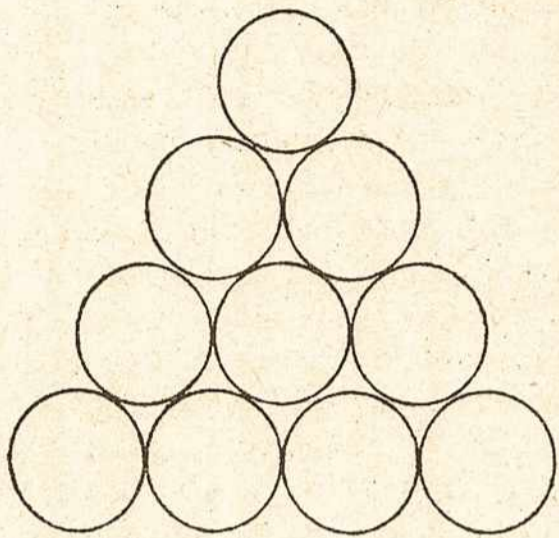
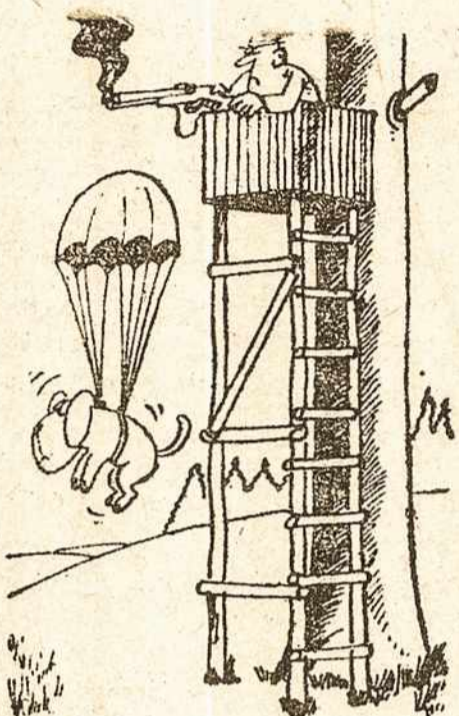

Stovyklos viršininkas Harry Tarmo, estas; Stov. komitetas (patarėjai) -- kitų 5 tautybių atstovai; Komentantas-adjutantas -- ps. Rimas Zinas, lietuvis; Laužų vad. padėjęja -- v. sk. v. sl. Rasa Lukoševičiūtė, lietuvi; Stovyklos parodos vedėja -- v.s. Milda Kvedarienė, lietuvi; Papuošimai - įrengimai -- s. Vanda Aleknienė, lietuvi; Skaučių stov. viršininkė -- s. Gilanda Matonienė, lietuvi; Skautų stov. viršininkas -- Alex Zvil, ukrainietis; programos v-jas -- s. Kazys Matonis, lietuvis.

Stovyklinio ženklelio projektą paruošė ps. Audronė Bartytė, pagal Dalės Bagdžiūnaitės piešinį. (Dirva)

Mūsų Lietuva Mažiesiems

GALVOSŪKIS

Paimkime dešimt pinigėlių ar vienodo dydžio sagų ir iš jų padarykime trikampį kaip parodyta piešinėlyje. Dabar, pajudinę tik tris pinigėlius, padarykime trikampį, stovintį smaigaliu žemyn, kitaip sakant, apverstą. Nepamirškime kai galime pavidinti ar perkelti tik tris pinigėlius.

Los Angeles

PAVYKUSI STOVYKLA

Vilikiukų ir paukštyčių savaitinė stovykla, praėjo dideliu pasissekimu, nes stovyklautojų tarpe matėsi ne vien tik Los Angeles jaunimas, bet ir nemažai iš kitų vietovių, ypač iš San Francisco.

Stovyklą, liepos 14 d. atidarė ir šv. Mišias atlaikė skautų nuolatinis rėmėjas ir globėjas prel. J. Kučingis, specialiai atvykęs į kalnus.

Pats stovyklautojų skaičius, buvo virš 40, jau rodo, kad metai iš metų, jaunieji skautukai daugiau ir daugiau domisi lietuviška skautiška veikla.

Mergaičių stovyklos viršininkė B. Dabšienė; jos štabas jaunosios vadovės: V. ir

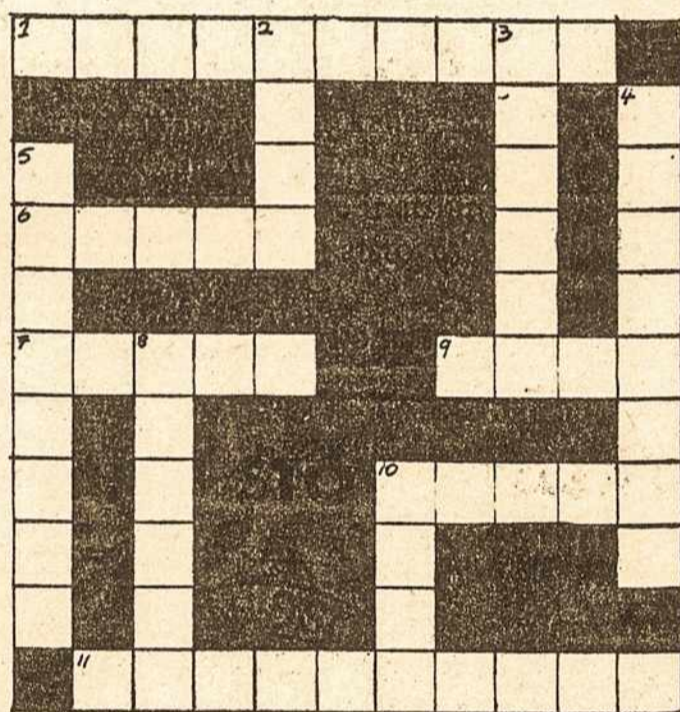
V. Butkytes, I. Bužėnaitė, G. Dovydaitytė ir I. Reivydaitytė. Maistą gamino S. Abelkienė su S. Tomkienės pagalba, o nubružintus kelius gydė ir rakštis iš pirštų traukė gail. sesuo J. Kedienė. Berniukų stovyklai vadovavo: M. Gedgaudas su savo 'štabu' J. Žuku ir A. Banioniu. Visos stovyklos 'tėvas' A. Šekas ne tik kad pristatė maistą, vežė vaikus maudytis, apkasinėjo palapines, prikėlė lentas kur tik reikia, bet ir vakare prie laužo akordeonu lydėjo jaunųjų dainas.

KAIP MŪS APGAUNA AKYS

Lazdelė A paveikslėlyje atrodo ilgesnė, negu kad lazdelė B, nors jos abi tikrumoje yra vienodo ilgio. Tą galite įsitikinti išmatavę su liniuote. Kodėl taip yra? Dalykas paprastas. Stalo kraštų linijos yra nupieštos perspektyvoje. Tai reiškia taip, kaip mūsų akys tikrumoje turėtų matyti. Siurėjančios stalo kraštų linijos iškreipia lazdelės dydžio sąvoką ir todėl mums atrodo, kad lazdelė A yra ilgesnė už B. Uždenkite stalo kraštų linijas ir abi lazdeles matysite vienodo didumo.

GALVOSŪKIS Nr. 28

Gulsčiai: 1. Užtikrinti. 6. Kartėlis gerklėje. 7. Lietuvos upė. 9. Ilgas plaukas ant katino snukio. 10. Laikraščio vardas Lietuvoj. 11. Šienavimo laikas.

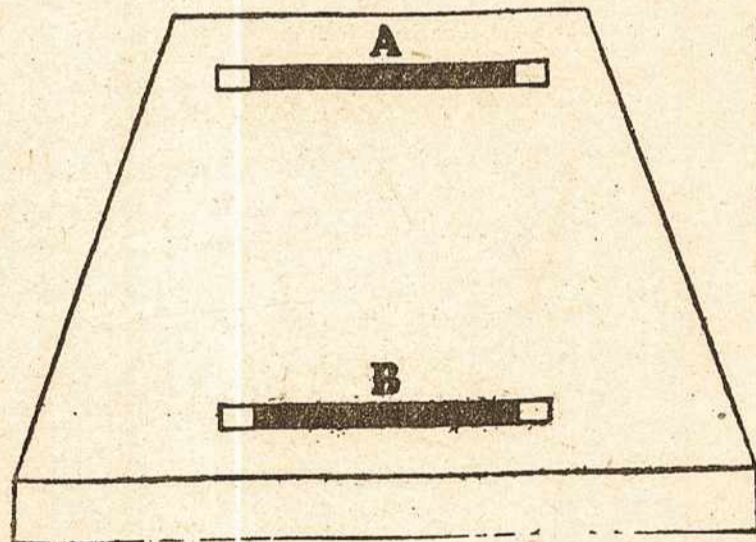
Statmenai: 2. Karinės organizacijos vardas. 3. Karo priemonė. 4. Savanaudis. 5. Karališkas titulas. 8. Italijos kurortas. 10. Prieveiksmis, reikiąs patvirtinimą.

Gulsčiai: 1. Garantuoti. 6. Rėmuo. 7. Netas. 9. Uzas. 10. Tiesa. 11. Šienapūtė.

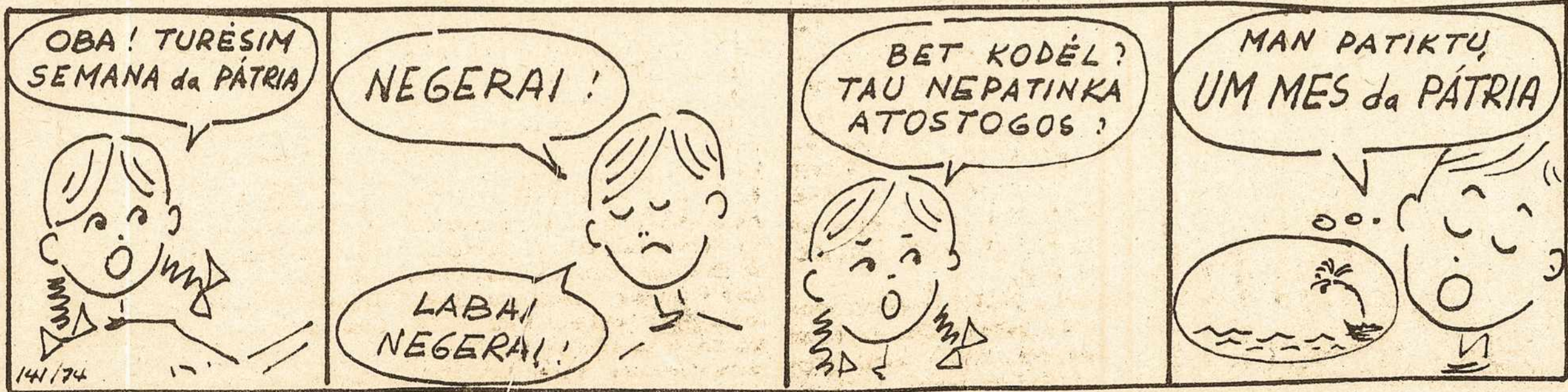
Statmenai: 2. Nato. 3. Tankas. 4. Egoistas. 5. Princesė. 8. Rimini. 10. Taip.

GALVOSŪKIO NR. 28 ATSAKYMAI

Garsieji
Lituanicos
tunto
meisteriai
šiais metais
Kaziuko Mugei
pagamino
toki
koplytėlių

IRUTĖ ir KĘSTUTIS

D. BASTVS

LITERATŪRA • DAILĖ • MOKSLAS

Juozas Tininis

Estetiniai liet. kalbos atspalviai

Tragiškai susisiekimo nelaimėje žuvusių autorių, rašytojų ir kalbininkų, pagarbiamai palydėdami amžinybėn, duodame jo paskaita, skaitytą Europos Liet. Studijų Savaitėje. Užrašė mokyt. Alina Grinienė. Red.

Ne visos Europos kalbos pasižymi vienodu skambumu, melodingumu ir grakštumu. Tai jau buvo pastebėjęs net Šventosios Romos Imperijos valdovas Karolis V. Iš jo lūpų yra išėjęs posakis: „Su Dievo reikia kalbėti ispaniškai; su draugais - prancūziškai, su priešais vokiškai, o su dailiaja lytimi - itališkai.”

Pirmieji estetinius kalbos klausimus ėmė kelti senovės graikai - tie didieji retorikos mokslo kūrėjai, o vėliau ir romėnai. Gražiausia ir melodingiausia kalba jie laikė savo kalbą ir visus kitais kalbančius savo kaimynus vadino barbariais.

Renesanso laikais vyravo nuomonė, kad graščiausios kalbos yra graikų ir lotynų. Tačiau mūsų dienomis lingvistai nustatė, kad gražiausia Europos kalba yra estų. Labai nedaug nuo jos teatsilieka suomių kalba, po kurios tuoju seka italų.

O kokią gi vietą estetiniu atžvilgiu užima lietuvių kalba Europos kalbų tarpe? Atsakydami į šį klausimą, pirmiausia turime susipažinti su metodu, pagal kuri išvedama estetinė kalbų klasifikacija. O tas metodas yra paremtas balsinių garsų santykiu kalboje. Imame kurios nors kalbos visai paprastą, nestilizuotą tekstą ir suskaičiuojame, kiek šimtui balsinių garsų atitinka priebalsių. Tokiu būdu surastas santykis parodys kalbos vietą tarp kitų kalbų; juo mažesnis priebalsių skaičius atitiks tą šimtą balsių, juo ta kalba bus skambesnė ir tuo pačiu gražesnė.

Kalbos skambumas yra lygiareikšmis kalbos gražumui. Tai jau buvo žinoma ir romėnų retorikos žinovui Kvintilijonui. Žodžio skambumą jis vadina vocalitas, cuius in ea delectus est (skambumas, kuriame yra pasigrožėjimas)/1/ O anglų rašytojo Sterne knygoje Tristram Shandy (118) randame išsireikimą: „Tartum valet, my father would say, quantum sonat, atseit, tiek reikšminga, kiek skambu. Šis skambumas pirmiausia apsieiškai atskirame žodyje, kuris yra minties simbolis. Juo daugiau žodyje balsių, juo tas žodis skambesnis ir atvirksčiai.

Žodžio skambumas ypač pareina nuo jo skiemenų galinio garso. „Kalbos, kuriose daugiausia skiemenų baigiasi balsiais, kaip italų, ispanų ar japonų, normaliai daro ausiai malonesnį įspūdį negu tos, kuriose skiemenys baigiasi priebalsiais ar priebalsių grupėmis” (2). Pavz.: šim-tas yra netoks skambus žodis, kaip, sakysime, lai-mė, kur abu akiemenys baigiasi balsiais. Taip pat skambumui reikia, jeigu žodyje greta vienas kito yra du ar daugiau priebalsi-

nių garsų, kaip antai žodžiuose aukštas, skūsti, žvaigždė. Šita priebalsių susiliejimo išpūdi mūsų kalboje dažnai atsveria priegaidė, suteikdama skiemeniui skambumo. Priegaidė, ta didžioji mūsų kalbos puošmena, ypač visu savo grožiu iškyla tikruosiuose dvibalsiuose, kaip antai: saulė, meilė, aidas, laimė, auklė. Jei kas turi jautrią ausį, tas lengvai gali pajusti sakinio eufoniją, kuri atsiranda iš priegaidinių skiemenų gausumo mūsų kalboje.

Žinoma, ne visi ir priebalsiai kenkia žodžio skambumui. Iš jų gražiausi yra balsingieji priebalsiai: l, m, n, r. Pavz.: mielas, liūdnas, menas, maras. Su šiais priebalsiais sudaryti vadinamieji mišrieji dvibalsiai - kaip ar, al, am, an, el, in, ir kt. - taip pat duoda žodžiui skambumo: pavz.: arti, alga, gamta, langas, velnias, indas ir t. t. Šie skiemenys ypač būna

tuos šiaurės ledynuose. Atidus kalbėtojas, aišku, turi vengti tokio „s” dažnumo žodžio gale, kitaip mūsų ausis girdės savotišką ošimą ar šlamštimą, tarsi tie garsai ateitų iš miško ar jūros. Ypač rašytojas turi kreipti į tai dėmesį: Anot 14 a. persų poeto Hafio „plunksnos viršūnė šukuoja kalbos plaukus.” (3)

Estetiniu atžvilgiu žodžio balsiai turi skirtingas savo vertes. Jos nustatomos iš žodžio skambėjimo ir reikšmės. Skambėjimas yra išviršinė žodžio forma reikšme - išvidinis jo turinys. Žodis kartais būna jo vartotojui gražus dėl savo skambumo, o kartais dėl savo turinio. Poetinis žodis yra organiška abiejų vienybė.

Estetinė žodžio forma susideda iš garsų kurie turi savo nuosavą charakterį, savo nuotaikos vertę. Ernestas Juenger šią vertę aptaria savo straipsnyje

tinka aukštumo, skaidrumo, smailumo apibūdinimui. Jausminė jo vertė yra indiferentiška. Pavz.: pilis, lydys. Balsis „o” yra apskritumo, pilnumo, saugumo apibūdinimui. Jo nuotaikos vertė - nuodiferentiškumo iki saugumo, Pavz. oras, dorovė. Balsis „u” yra tamsumo slaptumo apibūdinimui (5). Atrodo, jis žadina nenemalonumo jausmą. Pavz.: ūmus, guvus.

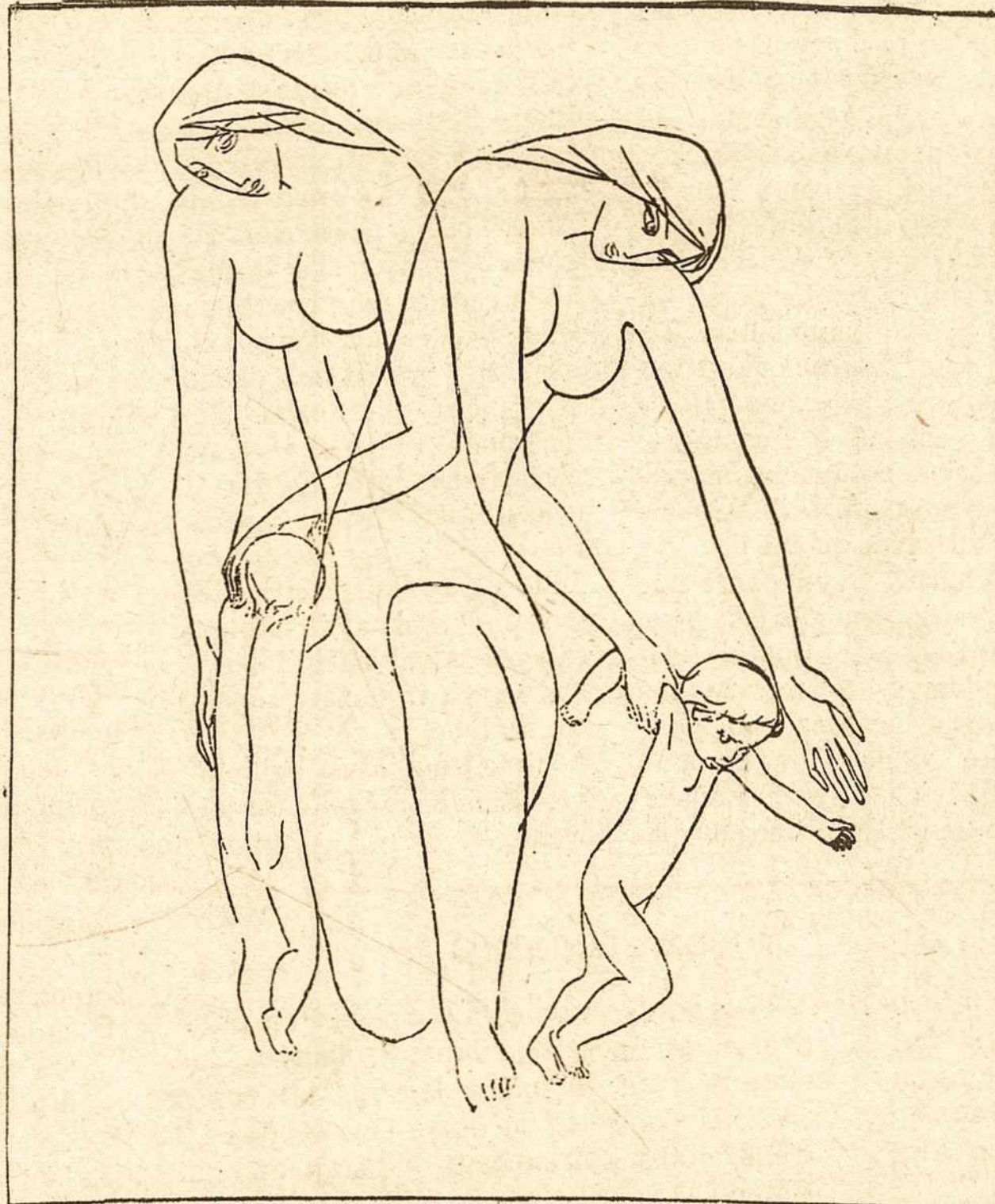
Panašiai būtų galima apibūdinti ir priebalsius. Sakysime, m ir n garsia tin-ka vidinio gyvenimo nusakymui. „Harmonišką balsių ir priebalsių tarpusavio pasiskirstymą žodyje suteikia šiam pastarajam malonią melodiją. Paskui žodis turi ir savo nuosavą magišką nuotaikos vertę, kuri apsieiškia artimame ryšyje su žodžio reikšme.”

Iš to, kas iki šiol pasakyta, bent truputį aišku, kas yra kalbos skambumas. Tai žinodami galime nustatyti ir lietuvių kalbos estetinę vertę. Apskaičiuota, kad šimtą mūsų kalbos balsių atitinka šimtas keturiolika priebalsių. O tie balsiai šimte taip pasiskirsto: i-29, a-26, e-18, u-14, o-13.

Dabar pažvelkime į balsių ir priebalsių santykį kitose kalbose: suomių - 96, italų - 108, lietuvių - 114, graikų - 117, ispanų - 122, lotynų - 127, turkų - 132, sanskrito - 138, vengrų - 141, gotų - 144, rusų - 150, švedų - 161, vokiečių - 177, čekų - 188. Kaip matome, mūsų kalba užima garbingą vietą tarp italų ir graikų kalbų. Jos grožis yra Dievo dovana, kuri turi būti vertinama.

Nors kiekviena tauta savo kalbą laiko gražia, bet, kaip matėme, iš balsių ir priebalsių santykio, estetinė jų vertė nėra vienoda. Nespecialistui objektyviai įvertinti savos ar svetimos kalbos skambumą arba grožį, nėra jau taip lengva. Dažnai sprendžiama subjektyviai, vadovaujantis ne žodžio skambumu, bet jo turinio grožiu.

Anglų ir amerikiečių rašytojams kartą buvo išsiuntinėta anketa išrinkti dešimt gražiausių savo kalbos žodžių. Gražius anketas, paaiskėjo, kad anglai gražiausiais savo kalbos žodžiais laiko šios septynis: carnation, azure, noon, heart, silence, shadow, April, o amerikiečiai - dawn, murmuring, tranquill, luminous, golden, melody. Prieš keletą metų vienas vokiečių laikraštis irgi pravedė anketą nustatyti dešimčiai gražiausių savo kalbos žodžių. Daugiausiai balsių gavo šie žodžiai: Andacht, Demut, Freiheit, Friede, Heimat, holdselig, Liebe, Mutter, Wacholder, Wolke. Patiekus tuo pačiu klausimu anketą lietuviams studentams Kalifornijos universitete, Los Angeles, atsakyta, kad gražiausi lietuvių kalbos žodžiai yra šie: aidas, alimė, lakštingala, laumė, meilė, mėlynas, plienas, vaidilutė, žvaigždė. Šiame dešimtuose žodžiai lakštingala ir žvaigždė parinkti ne dėl skambumo, bet dėl jų turinio gražumo. Tai rodo, kad nelengva išlaikyti objektyvumą, sprendžiant estetinius kalbos klausimus. „Šaltinis”

STASYS KRASAUSKAS

Is ciklo *Moters gimimas

skambus, jeigu jie turi tvirtaprades priegaides, kaip štai: varna, vergas, vanta, lamdyti.

Kalbant apie žodžio skambumą, negalima tylomis praeiti po vadinamojo sios šnypščiamuosius garsus, žiauriai mažinačius kalbos grožį, būtent: s, š, c, č, z, ž. Ypač susidaro neskambus sakinys, kai daugelis jo žodžių baigiasi garsu s. Pavz.: Kas tasvargas, išgyventas šal-

„Lob der Vokale” (balsių gynus). Jis sako: „Im A rufen wir die Match, im O das Licht, im E Geist, im das Fleisch, im U die muetterliche Erde” (4). /Raidėje A mes šaukiame jėga, O - šviesa, E - dvasia, I - kūną, U - motinišką žemę. Pagal kitus žodžio estetikos žinovus, balsis „a” yra atvirumo, šviesumo, aiškumo charakterizavimui; jie kelia smaugumo nuotaiką. Pavz.: vasara. Balsis „e” yra skirtas indiferentiškumo, lygumo apibūdinimui; nuotaikos atžvilgiu jis yra indiferentiškas. Pavz.: vėgėlė. Balsis „i”

DŽIUNGLIŲ KELIONĖ Į ŽMOGAUS DVASIA

JURGIS GLIAUDA

Lietuvių tauta pasidarė dabar gyvuoju 'bedekeriu'. Kaip šis kelionių vadovas pajėgia pateikti jums žinių apie bet kokią mūsų planetos kampelį, lygiai ir lietuviai, (suma sumarum), gali pasakoti apie Amerikos didmiesčius, apie Argentinos pampas, apie Australijos kengūras, apie Romos katakombas, apie Stockholmą ir Ankarą, apie Tokiją ir Mekongo deltą... Lietuviai gali pasakoti apie sovietinės valstybės pločius ir apie šventas Indijos karves... Lietuviai tapo universaline tauta. Visur jie buvojo, viską jie matė.

Tad pasirodymas mūsų knygos rinkoje ipūdingai storo tomo vardu: Amazonės Džiunglėse, iššaukia įtarimą: dar vienas mūsų tautietis dėsto mums savo kelionės patyrimo išpūdžius.

Visai ne taip. Tokio 'bedekeriško' pavadinimo tomas yra beletristika. Tai garsus Pietų Amerikoje romanas. Autorius, kolumbiečių rašytojas Jose Eustasio (Eustacio?) Rivera, poetas ir beletristas, 1928 metais miręs, parašė nedaug, bet šiuo romanu sukūrė sau paminklą ispanų literatūroje. Originale romano pavadinimas 'Praraja' (La Voragine), lietuvių vertime 'Amazonės džinglėse' pavadinimas provokuoja turizmo, kelionių, mūsų atkarpinės medžiagos nuotaikas.

Stambus, ir kaip tvirtinama, ispanų literatūroje nemirtingas veikalas yra nepaprasta džinglių kelionė į

žmogaus dvasią. Šis gaivalingas procesas yra romano esmė. Kaip pažintinė medžiaga čia džinglių flora ir fauna veikia parbloškiančia šiurpios egzotikos srove. Džiunglėse atskleistos su patetišku naturalizmu. Romano siužetas talkina žmogui išlikti džinglių gelmėse žmogumi. Tas uždavinys paremtas tomis humaniško liekanomis, kurios palengva blėsta sieloje ir sąmonėje, džinglėms išsiurbiant savo auką.

Šis procesas perteiktas nuostabiai subtyliai. Šiurpiame žmogaus sulaukinėjime nėra, atrodo, tragedijos, bet grįžimas į savo bazę. Estetizmas, detalės nuovoka, religiška - mistinis nusilenkimas geografinei galybei, džinglėms, visą romaną pripildo psalmėmis panteizmui. Visos romano stichijos masėje žmonės tampa esmės papildiniais; įrankiu, per kurį įmanoma suvokti džinglių prigimtį; žmonės išblokti iš savo centrinių pozicijų ir tampa panteistinio polėkio papildiniais. Todėl tam procesui akcentuoti autorius pavadino veikalą 'La Voragine' -- 'Praraja'.

Mums, lietuviams, ši 'praraja' susišaukia su Daukantu. Jo pavaizduotos senoviškos girios buvo panteizmo tvirtovės. Žmogus jose buvo gamtos, stichijos dalelė, papildinys, toli gražu ten žmogus pretenzingai nesijautė valdovu ir tariamu viešpačiu. 'Anykščių šilėlis' paverčia gamtą žmogaus pa-

pildiniu. Gamta ipareigota būti nuotaikos stimulu. Daukanto giriose mes randame Riveros 'Prarajos' gaivalingumą.

Lietuvio ausiai familiariškai skamba vyriausiojo romano veikėjo vardas: Kova. Arturui Kovai tenka kovoti su aplinka, su džinglių pavojais, su mistiška džinglių įtaka jo dvasiai. Lietuvos ausiai romano protagonisto vardas, kolumbiečio autoriaus duotas savo herojui, igauna tiesiog perkeltą simbolio prasmę. Arturas Kova kovoja dėl žmogaus išlikimo savo dvasioje, kai aplink jį viešpatauja absoliuti džinglių teisė.

Romano idėja atsirėmė į simbolių, gal alegorijų, masę. Tuo ji nuostabiai panaši į Hermano Melville 'Moby Dick' kolosą.

Romaną iš ispanų kalbos išvertė Povilas Gaučys. Vertėjas davė puikų, kelių puslapių įvadą, supažindindamas skaitytoją su romano prigimtimi, su jo vieta ispanų literatūroje.

Povilas Gaučys, 1952 metais davė nuostabiai puikų Pietų Amerikos novelistų rinkinį "Pietų Kryžiaus padangėje". Tai buvo Lotynų Amerikos novelistų meistrų kumo demonstracija. Romano 'Praraja' vertimas ilgą laiką liko rankraštyje, kol, pagaliau, pristatytas mūsų skaitančiam auditorijai. Šio unikalio romano vertimo pristatymas atliktas tikrai rūpestingai. Įvadas, autoriaus portretas, dailininko Julio Vanzo iliustracijos, žemėlapis -- viskas tai suteikia sąlygas pilnai pažinti autorių, knygą ir siužetą supančią realybę.

Viršelį nupiešusi dailininkė Ada Korsakaitė-Sutkuvienė.

Dirva

STEFANIJA RŪKIENĖ

VERGIJOS

KRYŽKELIUOSE

SIBIRO ŽIEMOS VARTUOSE

Pirmas dienas aš šakėmis mečiau pėdus vežiman, o vyras juos taisė ir tingiai mynė vežimą. Čia jau tokia mada, kad moterys visada dirba sunkesnius darbus, kaip vyrai. Tas paprotis atkeliavęs iš kaimyninių šalių. Mongolų padermės vyrai visą laiką kariavo, laisvalaikiais rangėsi ant šiltų ir minkštų kailių, rukė ilgakotes, ilsėjosi ir tinginiavo, o moterys rūpinosė namų apyvoka, maistu ir visada labai sunkiai dirbdavo. Dar ir dabar to papročio neatsikratoma.

Vėliau atėjo dar vienas paauglys berniukas. Mane nusiuntė nešioti javų pėdus neštuvais. Turėjome penkis primityvius, sunkius ir iš viso medžio padarytus neštuvus. Susiporavome po dvi ir tais neštuvais nešiojome javus prie rigos. Prisikrauname šlapių pėdų neštuvus ir su jais maknojame po pabiurusią žemę. Našta spaudžia žemyn, klimpstame į dirvą ir vos pajėgiame ištraukti iš purvo kojas.

Atvežė kopūstų ir bulvių tai mūsų pagrindinis maistas. Kai išverda bulvių su kumelės kaulais, tai pavalgau ir nesergu, nors žvengti jau nesinori. Kai pietum kopūstai, tai man visai blogai. Gaunu dubenėlį sriubos, suvalgau ir vos spėju išbėgti iš kulistano laukan. Tampo, purto, žiaugčioju ir viską išvemi. Skrandį skauda, muša šaltas prakaitis ir traukia krūvon. Nubraukiu purvina rankove riedančias ašaras ir išblyškusi grįžtu į kulistaną. Ir taip visada. Kai tik kopūstai, tai man ir blogai. Gal todėl, kad kopūstus verdant sudeda visus žaliuosius lapus, kuriais Lietuvoje tik žalmargės šėrė.

Virėja manęs pasigaili ir pagraibiusi iš dugno pakartotinai įpila man sriubos. Pasėdžiu kiek ir pradėdu valgyti. Suvalgau lėtai, pasiklausydama ir vėl einu į darbą. Panašiai vargsta ir Stupelis. Tai iš pažiūros stiprus 45m. plungiškis žemaitis. Iš namų maisto prisidurti ir jis neturi, nes jo didelė šeima.

Vieną rytą atsikėlę radome priversta sniego. Buvo gerokai ir pašalę. Visi labai susirūpino apsnigtais javais. Ypač buvo labai susirūpinęs kulistano sargas senis Kaplia. Jo „krestijanskaja duša“ — ūkininko siela buvo įpratusi prie tvarkingo ūkininkavimo. Jam sunku žiūrėti į ūkinę netvarką ir skauda širdį, kada niekais eina Dievo dovanos.

Mes susirūpinome, kad bus labai sunku traukti iš po sniego šlapus pėdus ir juos nešioti. Jei dabar pridės sniego ir daugiau pašals, tai visai neištrauksime prisalusių priežemės pėdų.

Labai sunki buvo ta diena. Jei būtume sotūs, šiltai apsirengę ir ne vergai, tai gal ir įdomu būtų pasidairyti taigų plotuose. Juk čia viskas kitaip, negu mūsų tėvynėje. Negirdėta, nematyta ir knygose neskaityta.

Aplinkui gūdziai ir paslaptiniai švokščia taiga, kuri horizonto toliuose susilieja su dangaus pakraščiais ir pradingsta melsvose padūmėse. Dirvos akinančiai baltos ir nusagstytos tamsiais taškeliais. Tai miežių ir avių gubos. Vešliai šeimet užaugo vasarą, darbininkui suvoliota vos apkabinami pėdai.

Bus daugiau.

BUBIŲ PILIAKALNIS

Dešiniajame Dubysos krante netoli Šiaulių - Tauragės plento, stūkso Bubių piliakalnis, užimęs 6 metrų aukščio kalvą. Piliakalnis turi 50 m ilgio ir 30 m pločio aikštę ir šlaitus, o pietvakarių dalyje supiltas 5 m aukščio pylimas.

Prieš 600 metrų prie piliakalnio atsirado kalavijuočiai, šia Dubysos pilį sugedino. Už dešimties metų pastatyta didesnė pilis, kurią paties magistro vadovaujami kalavijuočiai vel sugedino /1358 m./, nors patys neteko daugelio karių.

Kultūrinis piliakalnio sluoksnius siekia metro storį, jame rasta kiaurakryžmiai žalvariniai smeigtukai, įvijiniai žiedai iš žalvario, kaulinis verpstukas, balno kilpos ir kt. Šiuo metu pašynas saugo seno piliakalnio šlaitus.

PUODŽIŲ PUODŽIUS

Prieš porą metų Šiauliuose įvykusioje puodžių mugėje pagarsėjo Jonas Paulauskas, 70 metų amžiaus, jo žmona Jadvyga, 60 metų amžiaus. Jie kartu su uošve Ona Nicikauskienė, 100 metų amžiaus, ir bendradarbiu, Antanu Vitkausku yra keramikai.

Iš Kurtuvėnų kilusi Nicikauskienė pasižymėjusi molinių švilpukų lipdymu. Jadvyga gimė Zylaičiuose, gyveno Vaitkaičiuose, išmoko siuvinėti ir austi, o ištekėjusi už Jono Paulausko pradėjo dirbti jo puodininkystės dirbtuvėje. Paulauskas kilęs iš Mažeikių apskrities Gailiškių kaimo, iš kaimynų išmoko keramikos darbo, 1952 metais pradėjo reikštis parodose.

Paulausko būdingas paprastumas, organiškumas tradicinių keramikos formų perėmimas ir tobulinimas. Dažniausia lipdo ašočius, puodynes ir gėlių vazonėlius.

MŪSŲ ŽINIOS

PUBLIKA GĖRĖJOSI, ŽAVĖJOSI

Ir musę skrendančią būtum girdėjęs taip nutilo pilnutėlė salė, pradėjęs dainuot Kanados lietuvių kvartetui „Aušra“. Viskas čia žavėjo publiką: ir dainininkų jaunystė, ir skoningai paprasti rūbai, ir įvairios besikeičiančios šviesos spalvos, vis kitaip nudažančios dainininkes ir visą sceną, ir pats jų dainavimas. Zeliniečiai yra girdėję daug gražių koncertų, kai čia lenktyniuodavo keletas chorų, kai gražiabalsiai solistai solistės kurtendavo ausį ir širdis. Bet tai buvo jau senokai. Bent man, per paskutinį dešimtmetį neteko čia girdėti taip darniai susidainavusio vieneto.

Kad neperdedu taip rašydamas, ar neliudija ilgi karšti, net audringi plojimai ir šauksmai „bis, bis, ... bis Pakartokit...“ Kuo, kuo, o jau plojimo gausumu mūsų publikos paprastai apkaltinti negalima. Bet šį sykį, tai tikrai ji buvo labai dosi. Privertė dainininkes pakartoti „Tėviškėle“, „Uosio žiburiai“ ir Bagdono „Žemaitiška polka“.

Be abejo prisidėjo ir tai, kad simpatiškas ketvertukas dainavo mums negirdėtas, visas linksmas, valso ritmo dainas. Išskyrus „Tėviškėle“ B. Budriūno, ispanišką ir portugaliską ir dar kitas dvi, visos kitos buvo dabartinių Lietuvos kompozitorių kūriniai, mums iki šiol negirdėti.

Ir savo dainų naujumu, ir jų dideliu mėnišku įsijautimu ir gražiu sudainavimu, kvartetą publikos tikrai neapvyly.

Plė. Kristina Puidaitė, dainų pertraukos metu, parodė, kaip nuostabiai gražiai galima groti akordeonu. Ir, tos muzikos publika klausėsi labai susitelkusi ir paskui plojo, plojo.

Per antrąjį tarpą tarp dainų, Nemunas pritvino sceną. Ir kai gražiuosius spalvinguosius mergaičių ir vaikinių rūbus nutvieskė prožektoriu tai geltonos, tai rausvos, tai kitokių spalvų šviesos, tai tas grakščiai šokas jaunimėlis atrodė tartum iš pasakų pasaulio atskridęs. Kas nebuvo nematė to spalvų, dainos ir šokio grožio, jokiais žodžiais čia neperduosi...

Kai to koncerto rengėjai gavo pranešimą, jog Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Valdyba pasiųs P. Amerikon mergaičių kvartetą koncertuoti, buvo susirūpinę, kas iš to išeis. Bet Bendr. Valdyba žinojo, ką siunčianti. Už tai turim būti jai labai dėkingi. Surošėt lietuviškos dainos mylėtojams tikrai prabangias vaišes. Ačiū, ačiū..

Nesakytiau, kad publikos nebebūt galėję būti daugiau. Kai buvo žmonių iš toli toli, kai buvo retai kada mūsų parengimuose tepamatų asmenų, tai nebuvo visos eilės tokių, kurie, rodos, būt turėję dalyvauti. Bet ketvertas šimtų publikos mums yra retas dalykas ir tuo galima tik pasidžiaugti.

Po koncerto vaišės. Išpirkta 40 staliukų. Šokiai. Labai jauki draugiška nuotaika.

Salės gale buvo lietuviškų knygų ir plokštelių kioskas ir jų išpirko už apie 500 kruzeirų. Čia uoliai darbavosi žurnalistas p. St. Van-

cevičius (kuris prieš koncertą išplatino daug garbės pakvietimų).

Vaišių arbatėlės rengėjoms vadovavo p. Angelika Triubienė. Šv. Juozapo Brolijos vyrai tvarkė salę ir stalelius. P. Petras Šimonis važinėjo atgabenti gėrimus, ledą ir kitus reikmenis.

Publikoje buvo būrelis latvių ir kitų braziliečių; iš USA Silickaitė, Fausta (Sliesoraitienė) ir Antanas Vasaičiai, iš Rio de Janeiro p. Petrraitis, iš Pôrto Alegre Daina Vasiliauskaitė, iš Santos S. André, S. Caetano, Sapopembos, Lapos (pp P. Žarkauskai) ir eilės kitų bairių.

Koncerto programos pranešėjais buvo plė. Liucija Jodelytė ir inž. A. Sliesoraitis, BLB valdybos pirmininkas.

Paskutinėje koncerto dalyje scenon sugūžėjo nemuniečiai ir sudarė spalvingą foną dainininkėms, kuo jos labai apsidžiaugė.

Vietoj įprastinių rožių puokščių, kurios greitai nuvysta ir kurių negalima nusivežti Amerikon, dainininkes jų vadovė ir akordeonistė apdovanojo braziliskų akmenėlių ir kavos grūdų karoliais bei apyrankėmis, kurie geriau už gėles ilgą laiką primins joms kelionę po P. Ameriką ir viešnagę Brazilijoje.

Dainininkes nuoširdžiai globojo S. Paulyje pp. Bareišiai, Bendoraitčiai, V. Baranauskienė, Antanas Lavičius su A. Sliesoraičiu, Santose vaišino pp. Steponaičiai ir Remenčiai. R. de Janeiro p. E. Petrraitis ir pp. Gauliai. Žodžiu, kur jos pasuko, ten buvo šiltai priimamos, ir tai joms krito į akį ir širdis.

Gal nereikėtų labai stebėtis, kad dainininkės labai gražiai dainavo. Juk visos po keletą metų studijavusios muziką. Bet kai paklausiau kaip dažnai turi repeticijas, tai atsakė jog paprastai 1 kartą kas savaitę. Bet kai rengiasi koncertams tai bent po du kartu. Be darbo ir prakaito nebus gero derliaus. Intada pagalvojau: S. Paulyje tikrai turime net geresnių balsų už viešnių, kurių balsai, mano supratimu, yra geri, bet nėra nepaprastai geri. Tačiau jų susidainavimas, balsų valdymas daro jas aukšto lygio menininkėmis.

Be abejo, kita yra dainavimo technika kvartetui, kita chorams. Bet ir vieniems ir kitiems tiek pat reikalingos dažnos repeticijos. Be dažnų repeticijų nėra ir negali būti gero choro.

Teresopolis

M. L. skaitytojas-rémėjas Stasys Kumpis pabuvęs trumpai ligoninėje po širdies priepuolio, sveiksta namie.

Rio de Janeiro,

Tėvo dienos proga lietuviams pamaldas laikė ir pamokslą sakė lenkas kunigas iš Santanos bažnyčios kadangi lietuvis kunigas negalėjo nuvykti iš S. Paulo.

„Aušros“ kvarteto dainininkes ir jų vadovę p. Tautkevičienę Rio de Janeiro, globojo Ursulė Gaulienė, Ernestas Petrraitis, o miestą ir apylinkes aprodė Antanas ir Kazi-

PRANEŠIMAS

São Paulo Lietuvių Romos Katalikų Šv. Juozapo Bendruomenės

VISUOTINIS EKSTRAORDINARINIS SUSIRINKIMAS

Monsenjas Aleksandras Arminas, São Paulo Lietuvių Romos Katalikų Šv. Juozapo BENDRUOMENĖS pirmininkas šaukia Visuotinį Nepaptastą narių susirinkimą, įvyksiantį 22 d. rugsėjo/ Setembro mėn 1974 m. 15 val. savuose namuose, Rua Inácio, nr. 671, su sekančia programa:

- 1) Valdybos ir Revizijos Komisijos rinkimas pareigoms iki 31 d. kovo/Março mėn. 1976 m.
- 2) Ankstyvesniojo Visuotinio Susirinkimo akto skaitymas.
- 3) Valdybos ir Revizijos Komisijos pranešimas už veiklą nuo 25-3-73 iki 22-9-74.
- 4) Įvairūs reikalai.

Monsenjas Aleksandras Arminas.

mieras Gauliai. Kanadietės lietuviškos pamatė Corcovado, Recreio dos Bandeirantes, Tijuca parką, pajūrius ir kitas vietas.

Jaunimo studijų diena

Devintoji Jaunimo kongreso studijų diena bus šį šeštadienį, rugsėjo 7, Suarão, p. H. ir J. Valavičių vasarvietėje. Dėl kelionės užsirašyti pas Eleną Bareišytę PLJK būstinėje. Išvyks 6,30 ryto, šeštadienį iš Jaunimo namų.

Tarptautinė šventė

Japonų kultūros draugijos salėje, São Joaquim ir Galvão Bueno gatvių sankryžoje, Liberdade, rugsėjo 21 ir 22 dienomis dalyvaus „Nemunas“. Šoks: Čigonėlė, Malūna, Aštuonytj, Pasiutpolkė. Šeštadienio programa prasidės 19 val. o sekmadienio – 15 valandą. Tai jau trečioji tarptautinė folklorinė šventė.

Porto Alegre

P. Alegre, Canoas, Niteroi apylinkės lietuviai kviečiami dalyvauti lietuvių mišiose spalio 13 dieną sekmadienį, 16 valandą, Sagrado Coração de Jesus bažnyčioje, R. Manoel Py, 82, Higienópolis baire. Po pamaldų, bažnyčios salėje bus rodoma virš 100 skaidrių fotografijų su Lietuvos vaizdais. Norintieji galės įsigyti lietuviškų knygų, plokštelių ir naujausiąjį Lietuvių-Portugalų kalbų žodyną. Bet kokiais klausimais galima kreiptis į Joną Čecina, kuris susitarė su parapija. Iš S. Paulo bei iš Argentinos ir Urugvajaus, kurs čia atvyks ir pasitarimo Jaunimo kongreso reikalais.

Į „Aušros“ kvarteto koncertą S. Paulin buvo atvykusi iš P. Alegre inž. S. Vasiliausko ir Aidos Vasiliauskienės dukra Daina, pradėsianti universitetą sekančiais metais. S. Paulyje ją globojo P. ir A. Bareišių šeima.

Atvyks iš PLB

Pasaulio Lietuvių Bendruome-

nės valdybos vicepirmininkas jaunimo reikalams Romas Kasparas lankysis São Paule gruodžio mėnesio pabaigoje ir dalyvaus pasitarimuose apie Jaunimo Kongresą. R. Kasparas eilę metų gyvenęs São Paule ir Belo Horizonte

Užsimokėio už M. L.

50 kr. Juozas Bendžius.

Šofija Dutkienė 50 kr.

Liudas Bendoraitis ir Henr. Valavičius po šimtinę.

Jiems – nuoširdžiausias ačiū.

Sudegė

Prieš porą savaitių Taboão da Serra miestelyje (R. Pocil Sauters 87) sudegė didelė mūsų tautiečio JONO MATIEJŪNO batų krautuvely. Nuostolių yra apie 400.000 kr. Ne viskas buvo apdrausta.

NEPRILEIDŽIA KUNIGO

iš 2 psl.

Tokia padėtis Anykščių apskrityse jau daugiau kaip 15 metų. Šimtai žmonių buvo moraliniai skaudžiai nuskriausti, nes nebuvo vykdytas jų paskutinis prašymas, pačiu kritiškiausiu gyvenimo momentu – mirties valandą

Maloniai prašau Jus, Ministre, pasirūpinti, kad Anykščių ligoninėje būtų laikomasi įstatymų apie religinius kultus, kad tikintieji galėtų pasinaudoti teise priimti Švč. Sakramentą.

Anykščiai, 1974. III. 2.

Kun. P. Budriūnas

(ELTA)

ANONIMIAI ALKOHOLIKAI iš 4 p

savo gėrimą, t.y., nori gerti be saiko. Be to, alkoholizmas yra progresyvi liga, t.y., ji gali eiti tikrai blogyn. Net kuriam laikui nustojus gerti, kai vėl pradėdama gerti – esi tenai, kur buvai, kai nustojai. Alkoholikas, jei nenustoja gerti, miršta nuo kepenų, širdies ar kitokių ligų, paprastai sukeltu alkoholio, arba baigia gyvenimą beprotamyje. Iki šiol tėra vienas vaistas nuo alkoholizmo – NUSTOTI GERTI ALKOHOLINIUS GĖRIMUS’

AUSTRALIJA (iš 1 psl.)

Lietuviai Australijoje, didžios nelaimės metu, energingai ir glaudžiai veikia kartu su abijais ir estais. Ko reikalauja pabaltiečiai, rašo „Tėviškes Aidai“ vedamajame:

„Mūsų tikslas dėti visas pastangas, kad Australijos vyriausybė atsauktų Pabaltijo valstybių pripažinimą grobuoniškai Sovietų Sąjungai, ją pasmerktų, kad Jungtinėse Tautose iškeltų Pabaltijo laisvės klausimą. Mes nenurimsime, kol Lietuva, Latvija ir Estija nebus laisvos ir nepriklausomos valstybės!

Dieve, mums padėk!“

MŪSŲ ŽINIOS

TAUTOS ŠVENTĖ

ŠI
SEKMADIENI

DIDIEJI ATLAIDAI ŠILUVOJE. Šv. Kazimiero parapija minės Tautos šventę drauge su Šiluvon susirinkusiais maldininkais. 16 valandą mišios salėje. Giedos visi dalyviai. Po mišių trumpa programėlė. Kalbės svečias iš Š. Amerikos p. Antanas Vasaitis. Pabendravimas prie arbatėlės ir atsienėstų užkandžių.

PARAPIJOS LIETUVIŲ SUSIRINKIMAS

Kun klebono J. Šeškevičiaus šauktasis pirmas Zelinos parapijos lietuvių susirinkimas įvyko sekmadienį, rugp. 25 d. Jį sklandžiai pravedė pats klebonas. Susirinkime aktyviai dalyvavo visa eilė parapijiečių. Svarstyta:

1. Lietuviškų pamaldų reikalai.

Klebonui atsiklausus ir daugumai priitariančių, lietuviškas mišias nutarta palikti 11 valandą. Klebonas paaiškino, jog po Vatikano II Visuotinio Bažnyčios suvažiavimo visi tikintieji turi aktyviai dalyvauti ir liturginėje reformoje ir pačiose mišiose. Ragino ir vyrus garsiai su visa bažnyčia atsakinėti ir kalbėti bendrąsias maldas. Kviesti 5 vyrai ir 3 moterys skaityti mišiose vartojamus šv. Rašto skaitymus, įvadus ir jų paaškinimus.

Susirinkime dalyvavęs jaunimas pasakė, kad jis pasitarsiąs savo tarpe dėl dalyvavimo lietuviškose mišiose ir dėl skaitymų, ir tada pranešią klebonui.

2. Savaitraščio „Mūsų Lietuvos“ reikalais kalbėjo klebonas Šeškevičius ir jo administratorius TP. Daugintis, S.J. kad laikraštis galėtų toliau laikytis finansiškai, reikalinga surast jam daugiau prenumeratorių. Kun. Šeškevičius prašė, kad nebūtų nė vienos lietuviškos šeimos be „Mūsų Lietuvos“, kuri yra vienintelis mūsų kolonijos išblaškytų lietuvių pastovus, reguliarus ryšys ir žinių teikėjas. Prašė visus įsipareigoti surasti bent po 1 naują prenumeratorių.

Trys moterys pasižadėjo aplankyti visus savo gyvenamos gatvės

lietuvius ir raginti užsisakyti ML. Gal teks pačiam laikraščio administratoriui ar jo igaliojiniui aplankyti visas Zelinos apylinkės lietuviškas šeimas ir prašyt jas užsisakyti laikraštį.

Kaikurios moterėlės skundėsi, esąs per smulkus, neįžiūrimas ML šriftas-raidės. Kiti pageidavo daugiau žinių iš Zelinos padangės.

Klebonas prašė pranešti jam visas turimas žinias, o jis, jas surašęs įteiks redakcijai

3. Liet. R. Katal. Šv. Juozapo Bendruomenės. Kun. Šeškevičius ragino visus lietuvius įsirašyti į tą Bendruomenę ir sumokėti nario mokesį. Tada bus galima ne tik skystis, jei kas nepatiks, bet ir savo balsu prisidėti sprendžiant Bendruomenės reikalus.

Bendruomenės valdyba dar priima visų prašymus įstoti nariais. Jei kas negali užsimokėti viso nario mokesčio, gali paduoti pareiškimą ar valdyba nuo mokesčio gali atleisti. Kad narys turėtų teisę balsuoti susirinkime, turi būti užsimokėjęs nario mokesį iki mėnesio galo, kurį bus susirinkimas.

4. Parapijos Taryba p. Petras Šimonis painformavo, jog buvusios Parapijos Tarybos trynas nariai (A. Triubienė, V. Banys ir pats P. Šimonis) ir dabar dar tebedirba kaip anksčiau dirbo, t.y. renka iš žmonių pinigų, apmoka kaikas pa

rapijos išlaidas.

5. Klebonas Šeškevičius ragino tėvus siųsti vaikus į atnaujina mūsų lituanistinę mokyklą šeštadieniais dalyvauti „Aušros“ kvarteto koncerte ir Vyrų Brolijos rengiamame spaudos bičiulių baliuje, rugsėjo 15 dieną.

Susirinkime dalyvavo apie 60 tautiečių. Daugelis jų pasakė savo nuomonės svarstomais reikalais. Susirinkimas praėjo darnioje, geroje ir darbingoje nuotaikoje. PD.

UŽUOJAUTA

Labai susižeidusiai ir namie besigydančiai p. MARIJAI MAGILIENEI širdingą užuojautą reiškia ir linki ko greičiau pasveikti

Draugės ir draugai

LANKOSI, iš Washingtono padangės atvyko miškininkas Antanas ir Faustina (Sliesoraitienė) Vasaičiai. Svečias kalbės Tautos Šventės mišijime ši sekmadieni Mookoje

A + A

MIRĖ

Rugpjūčio 31 d. mirė a.a. SIMAS BAKŠYS, 71 m. amžiaus. Velionis buvo ilgus metus São Paulo lietuvių mokyklų mokytojas ir inspektorius. Palaidotas Curuçá naujose kapinėse, Santo André. Kilimo jis buvo nuo Šakių, Suvalkijos. Jo nekrologas bus kitame ML numeryje.

30-tos dienos Mišios bus rugsėjo 28 d. 20.00 val. la Vila Zelinos bažnyčioje.

Rugsėjo 1 d. mirė a.a. MOTIEJUS VAKIČIUS, 74 metų amžiaus. Velionis buvo siuvėjas, ilgus metus dirbo ir gyveno Bom Retiro. Paskutiniu metu gyveno Parque das Nações pas Navickus. Palaidotas taip pat Curuçá kapinėse, Santo André. Kilimo jis buvo iš Tauragės

Mirusiuju giminėms artimiesiems ir bičiuliams mūsų užuojauta

Rugp. 1 / mirė a a

MARIJA APARECIDA GOUVEIA BÁRBARO.

Mirė po sunkios ligos, sutauku si gražaus amželio.

Liko vyras, suaugę vaikai, vaikiai ir marti Bruna Matelionytė-Bárbaro

JAU TURIM LIETUVIŲ - PORTUGALŲ KALBŲ

ŽODYNA

Jį paruošė Alfonsas D. Petraitis ir Liucija Jodelytė. Išleido Brazilijos Lietuvių Bendruomenės Akademini Sambūris, Spaudė „Mūsų Lietuvos“ spaustuvė. Pirmoji laida 1974 m. liepos 1 d. Tiražas 1000 egz. Kaina - 15 kr. už egz.

FÁBRICA DE GUARDA-CHUVAS

GUARDA-CHUVAS DE TODOS OS TIPOS, PARA HOMENS, SENHORAS E CRIANÇAS. MINI-SOMBRINHAS, TIPO ITALIANO E ALEMÃO.

Vicente Vitor Banys Ltda.

Inscr. Estadual: 104.519.927

C. G. C. 00.882.989/001

R. Coelho Barradas, 104
V. Prudente

Fones: 274-0677 - (Res. 274-1886)
São Paulo

MŪSŲ LIETUVA

NOSSA LUANIA

Caixa Postal 4421
01000 São Paulo, SP.

Director responsável
ANTÔNIO AQUINO
Redator: Jonas Kidykas
Administrador: P. Daugintis

METINĖ PRENUMERATA: 36 kr. GARBĖS PRENUMERATA: 170 kr. Paskiro numerio kaina: 70 centavų. Užuojautos ir sveikinimai nuo 10 kr., pagal didumą. Dėl kitų skelbimų tartis su administracija. Čekius rašyti „Pedro Daugintis“ vardu.

Straipsnius ir korespondencijas redakcija taisy, pertvarko savo nuožiūra. Nenuodoti raštai gražinami tik autoriui prašant. Pavardė pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos ir leidėju nuomone. Už skelbimų kalbą ir turinį redakcija neatsako. Laikraštis spausdinamas antradieni. Todėl vietinės žinios ir pranešimai 9 - 10 puslapiams redakcijai iteiktini neveliau, kaip iki pirmadienio pietu.